

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6. III. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:

Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po Din 1.50 in Din 2.—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2.50, veliki po Din 3.— in 4.—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštna plačana v gotovini.

Impozantna večina.

Večina 55 glasov, ki jo je Davidovičeva vlada dobila za svojo deklaracijo, je sprično naglosti našega notranjega preobrata in ljutosti opozicije naravnost impozantna. Vlada, o kateri so nasprotniki trdili, da je tudi številčno čisto labilna in da je njen obstoj ali neobstoj od vsakega najmanjšega slučaja odvisen, je pokazala, da ima za seboj tako trdno večino, da je ne more izlepa kaj presenetiti.

Desničarska reakcija, ki take večine ni pričakovala, skuša vtis rezultata glasovanja za vladno deklaracijo oslabil z raznim puhlostmi. Njen glavni »šlager« je ta, da bi Davidovič ne bil dobil večine brez HRSS, Nemcev in »Turkov«. Toda opozicija pozablja prvič, da so glasovali za vlado tudi srbski zemljoradniki; drugič, da si prejšnji reakcionarni režim nikoli ni mogel zagotoviti večine drugače, kakor da je pridobil zase taiste Nemce in »Turke«. Kar pa se tiče HRSS, je ta faktično zastopnica hrvatskega naroda, ki velja vsaj toliko kolikor velja oni del srbskega naroda, katerega predstavlja radikalna stranka. Kajti mi smo demokratična in parlamentarna država, v kateri ni nobene politične razlike med raznimi narodi in v kateri odločuje večina, naj bo sestavljena tako ali drugače. Nova vlada pa se naslanja na vse narode v naši državi, ki so vsi v njeni večini zastopani, dočim je Pašičev režim vladal s pretežno srbsko večino proti Hrvatim in Slovincem, ki so kompaktno kot narodna celota bili v opoziciji. In polom njegovega režima je bil posledica čisto parlamentarne izpremembe položaja, ki je nastopila potem, ko so se na eni strani srbijski demokrati ločili od koalicije s Pašičem in so se na drugi strani Hrvati odločili za pozitivno sodelovanje na parlamentarnem torišču. In dočim bi reakcionarni režim po teh dogodkih ne mogel vladati drugače kakor z nasiljem, proti ustavi in parlamentu, vlada levica popolnoma parlamentarno, ob sodelovanju vseh narodov v naši državi brez izjeme, in čisto v duhu demokratičnih načel ustave.

Reakcija ne more iz svoje prošlosti pokazati niti na en sam slučaj, kjer bi bila dobila zase tako večino kakor jo je dobila v sredo v parlamentu nova vlada. Pašič ni kljub abstinenci Hrvatov spravi nikoli skupaj 55 glasov večine. In kakšna je bila njegova večina? Desničarsko časopisje očita sedanji vladi, da je »heterogenska«, to se pravi, iz najrazličnejših, samo po slučajnih vidikih in okoliščinah med seboj zvezanih skupin sestavljena. Resnica pa je ravno narobe, da je namreč Pašič bil navezan na tako nesolidno večino, ki so jo vezali le sebični, mimoidoči in separatistični interesi. Nemci in džemijetovci niso takrat podpirali Pašiča iz načelnih notranjih razlogov, marveč le zato, da se izognejo zlim posledicam, ki bi jih imela njihova opozicija v takratnih okoliščinah, ko je Pašič sprično abstinence HRSS imel vso moč v rokah. Notranje nasprotstvo med srbijskimi demokrati in Pašičevimi radikali, ki se opredeljujejo čezdaljebolj v reakcionarnem smislu, je stopnjema naraščalo, dokler se ni protinaravna koalicija definitivno razbila. V zadnjih trenutkih svoje vlade se je Pašič mogel držati le s tem, da je od odpadlih demokratov pritegnil k sebi maloštevilno skupino Pribičevićevcev, ki so se bili že davnej tudi notranje odrekli vsakemu demokratizmu. Ti ljudje so sicer tvorili s Pašičevimi pristaši »homogeno« skupino, toda ne večine, ki je bila izgubljena, čim so se pojavili v parlamentu hrvatski seljaški zastopniki. In še ta »homogenost« ali istodrednost je bila le istorodnost reakcije, edinost v nasilnih metodah in le skupno korumpiranje državne uprave.

Nasprotno pa predstavlja sedanja večina po demokratičnem duhu in metodah popolnoma enorodno enoto. Dočim je Pašič še v sredo tik pred glasovanjem o vladni deklaraciji izjavil, da je on s svojimi pristaši načeloma proti samoodločbi, ker bi potem tudi vsak »srez« lahko zahteval zase pravico samoodločbe, stoji vladne stranke in one, ki jih podpirajo, načeloma na stališču, da država sloni na svobodnem sodelovanju vseh narodov in ni-

Ob zaključku parlamentarne seje.

ŠKANDALOZNO OBNAŠANJE SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV V NARODNI SKUPŠČINI. — POPOLN PORAZ OPOZICIJE.

Belgrad, 13. avgusta. (Izv.) Potek o deklaraciji je dokazal povsem jasno, katere politika je pravilna in koristna za ljudstvo in državo, katere pa samo izraz pohlepčnosti in vladnoželja. Vlada se je izrazila jasno. Kdor pošteno misli in dela, njemu se ni treba nič skrivati.

Nasproti v vladni deklaraciji začetni politiki je bila opozicija slabotna. Takoj v začetku je bila razdeljena na dve stranki. Večina radikalov, ki so se obnašali dostojno, na eni strani, na drugi strani pa Pribičević s svojimi kričarji. Vsi govorniki iz te skupine so imeli namen izzvati nemire. To je bilo dobro, kajti s tem je javnost spoznala pravo vrednost patentiranih patriotov. Niti enega pametnega predloga ni bilo slišati iz ust te opozicije. Samo zabavljanje, očitavanje, denunciacije so izzvenele iz vseh nastopov Pribičevićevih kompanjonov. Te denunciacije so šle tako daleč, da so radikali že želeli konca te gonje. Velikanska zmaga, ki jo je vlada doživela v skupščini, je čisto jasen dokaz njene moči. Še nobena vlada v Jugoslaviji ni dobila tako velike večine in zaupanja v skupščini.

POTEK TORKOVE PARLAMENTARNE SEJE.

Belgrad, 13. avg. (Izv.) Popoldansko sejo narodne skupščine je otvoril g. Ljuba Jovanović ob pol 17. uri. Seja je bila uvodoma, ko je govoril radikalni poslanec Srečković, zelo vesela. Srečković je skrbel za smeh in kratek čas ter ni napravil nikakega vtisa. Za njim je govoril samostojni demokrat Gjorgje Branković. Njegov govor je vseboval par inkriminacij proti radičevcem, katere je hotel izzvati, da podajo kako izjavo, kar se pa ni posrečilo. Svetozar Pribičević je odgovarjal na včerajšnjo trditev Voje Lazića, češ, da

je plačal Balkanski banki tri milijone dinarjev. Dejal je, da ni nikomur dolžan in da vsled tega ni mogel vračati denarja. Bosanski velesro Kosta Majkić je ostro, toda slabo utemeljeno napadal vladno večino, naposled sta govorila dr. Aleksa Dodić in Boža Maksimović, pogrevajoč znane fraze poraženih in užaljenih bivših vladinovcev, vendar tudi slednja nista napravila nobenega vtisa. Nato je predsednik seje zaključil ter napovedal nadaljevanje ob pol 9.

Nadaljevanje popoldanske seje je bilo zvečer mnogo živahnije. Galerije so bile nabito polne, ravno tako tudi diplomatske lože. Ob pol 10. uri je dobil besedo Dragan Bojović; govornik je z vidika makedonskih razmer deloma priznal potrebo sporazuma, ali zagovarjal je mnenje, da nova vlada nima odrejenih ciljev. Obžaluje, da nova vlada ne more biti trajna in izjavlja, da se more srbo-hrvatsko vprašanje rešiti edino le na psihološki osnovi.

Zemljoradnik Popović je ugotovil, da je vse prebivalstvo države z veseljem pozdravilo novo vlado. Zemljoradniki da so zadovoljni z vladno deklaracijo, ker podčrtava zemljoradniške kredite in obeta tudi v agrarnem vprašanju pozitivnih rezultatov.

Nato so govorili še nekateri govorniki; navedeno je demokrat Agatonović predlagal prosti prehod na dnevni red, nakar je podal Nikola Pašić izjavo, ki jo objavljamo v današnji številki.

Po prečitani izjavi g. Pašića in izjavi g. Valerijana Pribičevića je odredil predsednik glasovanje o vladni deklaraciji. Glasovalo je skupno 283 poslancev, in sicer 169 za, 114 pa proti. Seja je bila zaključena ob tričetrt na 2 ponoči. Prihodnja seja bo sklicana pismenim putem.

Pomoč za ponesrečence po povodnji.

SAMOSTOJNI DEMOKRATI PROTI POMOŽNI AKCIJI V SLOVENIJI. — PREDLOG JUGOSLOVANSKEGA KLUBA SPREJET.

Beograd, 13. avgusta. (Izv.) V začetku včerajšnje seje je bil prečitani predlog Jugoslov. kluba:

V noči od 8. t. m. med 7. in 8. uro je razsajala grozna vihra v Polhovem gradu, Škofji loki in Medvodah. Utrgal se je oblak in velike poplave so rušile hiše in gospodarska poslopja. Voda je odnesla mnogo živine, prašičev in ovac, hlovov in desk. Tudi človeških žrtev je veliko, za katere se še ne ve vse. Narodna skupščina se poziva, da nujno obravnava o tej nesreči, ki je zadela prebivalstvo. Škoda se cení na več kot 10 milijonov dinarjev. Skupščina naj takoj sklene, da kraljevski vladí naroči, da izda pomoč ponesrečencem. Sledijo podpisi.

Ta predlog Jugoslov. kluba je skupnih avtonomnih delov, stanov in korporacij, in da brez tega svobodnega sodelovanja politično samoupravnih delov moderna demokratična država sploh ne more obstojati, ker bi se sicer mogla vladati samo po nasilju in samovolji enega ali enih. Taka država pa je danes trajno absolutno nemogoča. Ravno zato je padel Pašičev režim, ker je njegov državni in narodni zamisel predstavljval grdo pego na licu demokratične Evrope, ker je mogel vladati samo absolutistično in je zato vseboval neprestano nevarnost revolucije in razpada po državljanski vojski, ki jo je Pašič v Bjelini sam napovedal. Ali se more država na takih načelih vzdrževati, ko se velike zapadne sile orientirajo po vsečloveških, socialnih in demokratičnih vidikih, ko se pravkar utrjuje svetovni mir na prijatelstvu vseh narodov in ko se absolutizem ruši tako v Italiji kakor v Španiji? Ali ni ravno Jugoslavija prva poklicana, da se orientira v smislu enakopravnosti vseh narodov, ker ima najvažnejše poslanstvo izmed vseh držav na jugovzhodu Evrope, da načela nove demokracije prodra tudi semkaj?

Reakcionarno časopisje tolaži svoje pristaše s tem, da bo morala vlada demokratičnega narodnega sporazuma razpasti

ščina sprejela. Nato je v isti zahtevi odgovarjal minister za poljedelstvo dr. Franc Kulovec, ki je dejal: Ko sem dobil prve podatke v soboto popoldne, sem naročil ljubljanskim oblastem, da zberejo podatke. Ministrijski svet je dovolil kot prvo pomoč dva milijona kron. Nisem pa storil samo tega, ampak sem naprosil ministrstvo za javna dela, da organizira akcijo za popravilo mostov, cest in drugih poškodovanih javnih naprav. To je prva pomoč. Skušal bom dobiti še več, kolikor pač bo mogoče v okviru kreditov v proračunu.

S to ministrovno izjavo je bila zadovoljna vsa skupščina razen Pribičevićev, ki so pričeli govoriti, da teh podpor ni bilo treba, ker da se pri tem postopa — strankarsko.

Vsled različnih izjav voditelja HRSS. Ta tolažba pa je prazna, ker nobena stvar ne more več izpremeniti dejstva, da je naša država krenila na čisto novo pot na podlagi velikih notranjih sil, ki so močnejše od katerikoli drugih slučajnih okoliščin. V Jugoslaviji se bo delala evropska politika, ki odklanja vsak teror, vsako revolucijo, vsako nasilno izpremembo bodisi izdesna bodisi izleva. HRSS in njen voditelj sta ponovno izjavila, da sta proti vsaki revoluciji in da židata državo na mirnem razvoju v smeri demokracije, sporazuma in socialnega napredka najširših ljudskih slojev, predvsem kmetskega stanu, ki tvori ogromno večino te države. Pač pa se je za revolucijo izjavil Pašić, ki je dejal, da bo, če treba, reakcionarni velesrbski državni zamisel svoje stranke branil s krvjo proti večini ostalega prebivalstva. Zato naj reakcionarno časopisje naslovi svoje besne članke zoper »revolucionarne« elemente na lastno firmo. Nova vlada bo vlada mirne evolucije države v smeri popolne demokracije, sloneče na sporazumu svobodnih samoupravljaljočih se državnopravnih narodov, ki tvorijo voljo ljudstva, po kateri se mora država vladati. In ta volja je suverena, vezana samo nase in ne na državopravne teorije gg. Pašića in Pribičevića.

BUDISAVLJEVIČEVA KLOFUTA.

Belgrad, 13. avgusta. (Izv.) Poslanec Budisavljevič (sam. dem.) je po glasovanju govoril. Med tem mu je poslanec Milenković vrge medklic, da živi od korupcije. Potem je stopil Budisavljevič z govorniškega odra in je dal Milenkoviću klofuto, a nato pobegnil k predsedniku, ki je sejo prekinil. Med odmorom so se poslanci zbrali in nastali so veliki kravali. Ko je predsednik spet otvoril sejo, je poslanec Budisavljevič izjavil, da je v resnici kršil dostojanstvo parlamenta in prosi, da se mu oprostí. Predsednik Jovanović je s svoje strani izjavil, da bo o tem škandalu razpravljalo skupščinsko sodišče in naj se na seji ukrene o ukrepih proti Budisavljeviču. Nato je bila seja končana.

BUDISAVLJEVIČ POZVAN NA DVOBOJ.

Belgrad, 13. avg. (Izv.) Nesramen Budisavljevičev nastop je bil sprejet v vseh krogih z največjim ogorčenjem. Ne bo ostal samo pri ogorčenju, temveč bo imel bolj resne posledice. Poslan. Hasan Milenković je poslal danes zjutraj poslancu dr. Budisavljeviču dva sekundanta, in sicer poslanca HRSS Preka in poslanca dr. Djafera Kulenovića. Dr. Budisavljevič je s svoje strani takoj imenoval sekundanta, in sicer dr. Lukinića in dr. Popovića. Vsi štirje so se danes popoldne sestali in razpravljali o slučaju. Milenkovičeva zastopnika sta zahtevala najstrožje zadoščenje. Ugotovili so, da je slučaj težak, vendar pa sta Lukinić in Popović izjavila, da smatrata, da Hasan Milenković ni sposoben, da bi mogel dati Budisavljeviču zadoščenje. Vsled te izjave so se sekundanti zedinili, da naj o tej stvari odloči poseben časten sod, v katerega so imenovani štirje belgrajski vseučiliški profesorji. Poslanec Milenković vztraja na tem, da dobi krvavo zadoščenje.

IZPREMEMBE NA VIŠJIH MESTIH.

Belgrad, 13. avg. (Izv.) Jutri bo imel sejo gospodarski finančni odbor in ukazni ministrijski odbor in bodo reševali razne zadeve glede sprememb na višjih uradniških mestih.

Dalje na drugi strani.

Borzna poročila.

13. avgusta 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 12. avgusta 1924.)

Italija 362.65 — 365.65 (363.60 — 366.60), London 365.50 — 368.50 (367 — 370), Newyork 80.30 — 81.30 (80.13 — 81.13), Pariz 2.38 — 2.41 (2.40 — 2.49), Dunaj 0.1128 — 0.1148 (0.1129 do 0.1149), Curih 15.25 — 15.35 (15.20 — 15.30).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 122 do 125; Hrvatsko-slavonska zem. hip. banka, Zagreb 63.50; Jugoslavenska banka, Zagreb 115; Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220; Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 110; Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb 1050; Narodna šumska industrija, Zagreb 75; Gutman 700; Našica 86; Slavonija 94; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 495; 7% državno investicijsko posojilo 63.50; Vojna odškodnina 122.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 12. avgusta 1924.)

Belgrad 6.50 (6.60), Budimpešta 0.0069 (0.00705), Berlin 1.25 (1.255), Italija 23.85 (24), London 24.05 (24.12), Newyork 530 (530), Pariz 29.40 (30), Praga 15.65 (15.65), Dunaj 0.00775 (0.00745).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 13. avg. (Izv.) Devize: Belgrad 879 do 883, Kodanj 11.280 — 11.320, London 322.300 do 323.300, Milan 3179 — 3191, Newyork 70.935 do 71.185, Pariz 3957 — 3973, Varšava 13.550 do 13.650.

Valute: dolarji 70.460 — 70.860, angleški funt 320.500 — 322.100, francoski frank 3960 do 3990, lira 3190 — 3210, dinar 878 — 884, češkoslovaška krona 2090 — 2106.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 13. avg. (Izv.) Devize: lira 183 7/8, Zagreb 42.20, Pariz 189 3/4, London 153.80, Newyork 33.95.

MINISTER SUŠNIK OTVORI LJUBLJANSKI VELESEJ.

Belgrad, 13. avg. (Izv.) Ministrski svet je imel sejo, na kateri so razpravljali o raznih resornih zadevah. Vlada je določila kot svojega zastopnika pri otvoritvi ljubljanskega velikega sejma železniškega ministra Sušnika, ki odpotuje jutri v Ljubljano.

NOVI PREDSTOJNIK ODELKA ZA PROSVETO.

Belgrad, 13. avg. (Izv.) Dosedanji šef prosvetnega odelka pri velikem županstvu dr. St. Bevk je imenovan za inspektorja v ministrstvu za prosveto v Belgradu. Na njegovo mesto je imenovan profesor V. d. n. j. a. l.

HRSS ZADOVOLJNA.

Zagreb, 13. avg. (Izv.) »Slobodni Dom« livali govor dr. Marinkovića in pravi, da je bil njegov govor stvaren in resen, kakor ni še nihče govoril v skupščini. Pohvalno se izraža tudi o ministru Nastas Petroviću.

Davidović je pošten človek. Kakor revolucija ni dogma, tako tudi republika ni dogma; hrvatska republika more obstojati v okviru jugoslovanske monarhije. Zavzemal se je za svobodno volitve, po katerih se naj pristopi k sporazumu. Hrvatski narod mora imeti svoje zastopstvo. Če bi bil Pašić hotel izvesti nasilne macedonske volitve, bi bili mi proglasili hrvatsko samostalnost. (Veliko odobravanje.) Če bi bil Pašić ostal na oblasti, bi Jugoslavija od sovjetske vlade ne bila priznana. Govoril je nadalje o Slovencih in dr. Korošcu, ki je bolj socialen od socialnih demokratov in vodi politiko, ki je v sedanjih razmerah edino mogoča in po kateri je v Sloveniji gospodar slovenski narod.

Radićevo poročilo.

Zagreb, 13. avgusta. (Izv.) Danes se je vršila seja HSS, na kateri je poročal predsednik Stjepan Radić o svojem delu v inozemstvu. Dejal je, da je v Jugoslaviji državljanska vojska nemogoča. Davidović se je postavil na edino pravilno stališče, da so Hrvati enakopravni Srbom in da je treba državo vladati po sporazumu in ne s silo. Anglija se je izjavila proti Pašiću, ki ni hotel odplačevati državnih dolgov, pač pa je imel denarja dovolj, da je kupoval glasove. V Franciji se je obrnilo javno mnenje proti Pašićevemu režimu, čim je prišel na krmilo Herriot. Glede Rusije je Radić dejal, da je treba ločiti komunistično stranko od sovjetske vlade, s katero je on stopil v stik, da jo informira o dejanskem stanju v Jugoslaviji. Varoval sem pa samostojnost svojega političnega mišljenja in se ne strinjam z nazori balkanskega odbora v Moskvi. Pač pa zastopam idejo federacije z Bolgarijo in Albanijo.

Uspeh londonske konference.

London, 13. avgusta. (Izv.) Delo v vseh odsekih in komisijah hitro napreduje in za jutri se napoveduje podpis ostalih dveh zapisnikov (zapisnik med reparacijsko komisijo in Nemčijo je že podpisan). Vsi trije zapisniki bodo tvorili enoten dokument, ki bo imel po vsej priliki naslov »Londonski sporazum za uporabo Dawesovega načrta«. Kar se tiče izpraznitve Porurja, se zdi, da se ne podpiše posebna pogodba. Odločitev se najbrže naznani v obliki pismene izjave, dočim se Francija, Nemčija in Belgija ustmeno obvežejo, da bodo posebej na kakem drugem primeren mestu nadaljevale v Londonu začeta gospodarska pogajanja za trgovinski pogodbi, ki bi zagotovili Franciji in Belgiji sedanje ugodnosti mirovne pogodbe (prednostno postopanje za francosko tekstilno industrijo) tudi za bodoče. Nato bo Nemčija sklenila trgovinski pogodbi še z Anglijo in Italijo. Izjava o vojaški izpraznitvi Porurja naj bi vsebovala tudi natančno določen rok, tekem katerega naj se izpraznitev izvrši — pod pogojem vsekakor, da v tem času Nemčija z dejanji dokaže svojo dobro voljo, da sprejete pogoje izpolni.

Z vprašanjem o izpraznitvi Porurja je zvezano tudi vprašanje o izpraznitvi kolinskega pasu. Ako bo Nemčija izpolnila svoje dolžnosti, se pas, ki ga imajo zasedenega Angleži, izprazni dne 10. januarja 1925.

V odboru 14 je angleški zakladni minister Snowden sprožil vprašanje, ali naj slede sankcije tudi v slučaju, ako Nemčiji dejansko ne bi bilo mogoče v določenem času izpolniti vseh pogojev. Francozi so tudi za ta slučaj zahtevali pravico do sankcij, Nemci pa so se temu odločno uprli. Končno so spravili vprašanje z dnevnega reda na ta način, da se v zapisniku točno ugotovi, da londonska konferenca v tem vprašanju ni izrekla nobene predodbe, da se more v rešitev predložiti razsodišču.

London, 13. avgusta. (Izv.) Herriot, Nollet, Theunis in Hymans so sklenili, da ne umaknejo zasedenih čet prej iz Porurja, dokler ne bo plačana prva anuiteta odškodnine po Dawesovem načrtu. O tem sklepu se bodo pa še posvetovali Francozi z Belgijski z nemškimi delegati.

London, 13. avgusta. (Izv.) Včeraj se je vršila plenarna seja konference, pri kateri pa ni bilo nemških zastopnikov. Mac Donald je z zadovoljstvom ugotovil, da so vsa dela že skoro končana. Rešeno ni še vprašanje amnestije in pa nekaj točk o stvarnih dajatvah. Dalje je opozoril Mac Donald na okolnost, da morajo nekatere točke Dawesovega načrta stopiti v veljavo že 15. avgusta, ker bi bilo v nasprotju s tem slučajno potrebno spreminjati tudi druge datume.

TRGOVSKE POGODBE Z NEMČIJO.

London, 13. avgusta. (Izv.) Francoski finančni minister Clemental in nemški finančni minister dr. Luther sta se včeraj posvetovala o provizorični trgovinski pogodbi med Francijo in Nemčijo. »Times« pa poroča, da bodo tudi Anglija, Italija in Belgija sklenile z Nemčijo trgovske pogodbe.

ZASTOJ V STAVBNI STROKI V PORENJU.

Essen, 13. avgusta. (Izv.) Stavbeni podjetniki v Porenju so ustavili z današnjim dnem vse delo. Od tega ukrepa je prizadetih 60 do 70 tisoč stavbinskih delavcev.

PRED AMERIŠKO-RUSKIMI POGAJANJI

Washington, 13. avgusta. (Izv.) Pred nekaj dnevi sklenjena rusko-angleška pogodba bo pospešila tudi zblizanje med Združenimi državami in sovjetsko Rusijo. Doslej Rusiji sovražni ameriški krogi izjavljajo, da je Rusija po sklepu pogodbe z Anglijo postala zopet evropska velesila in da je najbolje, če se začne Amerika z Rusijo čimprej pogajati.

Ureditev nemško-ruskega spora.

Po mnogih mesecih pogajanj in razgovorjanj se je nemško-ruski spor, ki je nastal vsled preiskave policije v hiši sovjetske trgovske delegacije v Berlinu, slednjič le končal in g. Krestinski bo zopet zasedel svoje mesto poslanika v Berlinu, ki ga je bil zapustil.

Protokol, ki je bil podpisan 29. julija, določa, da se preklicajo vse odredbe, ki so bile izdane od nemške in ruske vlade o priliki konflikta. Glede važnega vprašanja eksteritorialnosti so Sovjeti zahtevali, da se ta privilegij razširi na poslopja in uradnike trgovske delegacije, toda Nemčija je to odklonila. Slednjič se je sklenil kompromis: samo gotovi člani in gotova poslopja trgovske delegacije bodo uživali eksteritorialnost. Tako se bo trgovska delegacija od sedaj naprej ločila v dva različna dela.

Razen tega je nemška vlada izjavila, da ne odobrava postopanja svoje policije, ki je udrila v delegacijske prostore, da obžaluje razširjenje konflikta in obljublja, da bodo krivci odstranjeni od svojih mest.

Nemški časopisi so sicer na prvi strani z debelimi črkami priobčili vest o koncu spora, vendar so njih komentarji silno hladni in trezni. Berliner Tageblatt sklepa iz dejstva, da je bila nemška vlada prisiljena, svojo policijo popolnoma desavuirati, da se je stvar vkljub vsemu malo drugače vršila, kot se je uradno poročalo. Na drugi strani pa izraža svoje zadovoljstvo nad tem, da se je politično in gospodarsko ozračje znova zjasnilo med obema državama in da so Rusi obnovili svojo obljubo, da ne bodo dopuščali članom svojih delegacij v Nemčiji, da se vmešavajo v notranje zadeve Nemčije.

Vossische Zeitung izjavlja, da protokol ne vsebuje formalne oprostitve, ki so jo zahtevali sovjeti, temveč samo desavuiranje policijski urad in da razen tega splošni princip eksteritorialnosti ni priznan.

Za Vorwärts dokazuje rešitev spora, da se dajo zunanje politični spori urediti s pomočjo koncesij, če se pusti v kraj vprašanje prestiža.

To glasilo socialnih demokratov izjavlja, da se brez zahrbtnosti veseli obnovitve rusko-nemškega prijateljstva, ki ga ne bo, kot upa, nobena neprilika več motila.

Glasila desnice zaenkrat izražajo svojo kritiko samo na ta način, da javljajo z debelimi črkami »Zmago sovjetske vlade«. Samoob sebi je razumljivo, da so iste mnenja tudi komunistični časopisi. Deutsche Tageszeitung, ki je nekoliko bolj iskrena kot njene tovarišice, meni, da je reichovska vlada res malo predaleč šla v svoji dobri volji in da je pri problemu eksteritorialnosti zavzela stališče, ki ga juridični položaj nikakor ne dovoljuje upoštevati. Enako konstatira Berliner Lokal-anzeiger, da Nemčija ni znala vzdržati svojega juridičnega stališča. Kar se pa tiče izjave sovjetov, da bodo pazili, da se njih trgovska delegacija ne bo vmešavala v notranjo nemško politiko, jo smatra ta časopis po dosedanjih izkušnjah za ironijo in v tem oziru daje protokol svobodno roko Rusom, da nadaljujejo delo po svojih dosedanjih metodah.

Politične vesti.

Izjava Nikole Pašića. Pred sklepom parlamentarne razprave o vladni deklaraciji je v imenu radikalne stranke (cele?) prebral Nikola Pašić izjavo, iz katere povzamemo le glavne točke. Pašić ugotavlja najprej, da je njegova vlada delala samo za narodno in državno edinstvo, in si je prizadevala državo obraniti pred separatizmom in komunizmom. Vladi g. Davidovića pa očita, da je uvedla v našo notranjo politiko nov pravec (seveda, ker je nova vlada! op. ur.), in da ni tega svojega pravca točno označila. Dalje ponavlja g. Pašić svojo staro trditev, da je nemogoče državo ozemlje razdeliti po zgodovinskih plemenskih mejah in zanika tudi princip samoodločbe. Značilen je očitke Pašićev na naslov sedanje vlade, da ne upošteva »volje največjega dela našega naroda in nima nobenih ozirav na žrtve tega dela, s pomočjo katerih smo prišli do svobode in ujedinjenja«. (Iz teh besed je jasno razvidno kakšen pomen ima beseda o enakopravnosti vseh državljanov v Pašićevih ali v Pribečevićevih ustih, op. ur.). »Najhujše pa je očitke Pašićev, da se opira sedanja vlada tudi na radičevce, češ da so to sami boljševiki, ki spadajo pod zakon o zaščiti države. (Te besede so namenjene kot strašilo na »drugi ustavni faktor«, op. ur.). Potem tarna stari Pašić, da bo pod novo vlado zavladal separatizem in da bodo šli vsi interesi naše kraljevine doma in na zunaj po vodi. Končno obeta, da radikalna stranka nikdar ne bo dovolila v kakšen drugačen sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci, kakor je bil oni, ki ga je sklenil (pa nikdar držal, op. ur.) on, Nikola Pašić, leta 1918 na Krfu. — Iz te izjave se vidi, da se je Pašić postaral, zelo postaral. On je postal podoben staremu svetniku, ki gre v pokoj s prepričanjem, da bo vse propadlo, če njega ne bo več za pisalno mizo v tem ali onem ministrstvu. Njegova izjava ne pove niti besedice novega, ampak pogreva in premleva samo to, kar beremo že pet let v belgrajski »Samoupravici« in pa v ljubljanskem »Jutru« o »narodnem in državen edinstvu«, o »separatizmu« in o »boljševiški nevarnosti na Balkanu.« To so stare, obrabljene fraze, ne pa nove politične smernice iz ust državnika, ki ne sme živeti samo od slane preteklosti, ampak od bistrega vida v bodočnost.

+ Dokument bivšega režima. Sarajevska »Pravda« objavlja besedilo, ki ga je napisal na neko prošnjo za orožni list okr. glavar v Visokem (Bosna), dr. Zdunić. Besedilo se glasi:

»Poglavar sreza visočkog.

Odluka za Ibrahima Mehmedagića u Donjoj Zgošći.

Vašoj molbi za orožni list za god. 1924 nije se moglo udovoljiti, jer vam oružje nije potrebno. Stoga se pozivate, da vaše oružje predate u roku od 8 dana kod žandarmerijske stanice Kakanj. Za god. 1925. slobodno vam je ponovno molbu predati kod ovog urada. — Sreski poglavar dr. Zdunić.

Na istem odluku je bilo zapisano od »Žandarmerijske stanice II. brigade« sledeče: »Poglavar sreza visočkog. Molitelj mi je dao pošteno riječ, da će preći u radikalnu stranko, a koliko sam opaziti mogao, da je ostavio Spahinu stranko i rekao mi je, da će više emigrirati sa sobom povesti. — Komandant Obr. R. Rašeta.«

Nato je dr. Zdunić lastnoročno pripisal sledeče:

»Ova se odluka naknadno ukida. Povratite mu oružje. Poglavar sreza: dr. Zdunić.«

Ali hočete še boljše fotografije bivšega režima?

+ Sedaj se jim mudi! Iz Belgrada nam poročajo, da je današnja radikalno-demokratska opozicija izdelala zakonski načrt o pobijanju korupcije, ki ga je enostavno kopirala po češkem vzoru. Ni nam menda treba še posebej omenjati, da je tak zakonski predlog s take strani brezprimerna hinavščina! Ljudje, katerim visi z vsakega prsta korupcija kar na cente, predlagajo zakon o pobijanju korupcije! Kaj so pa delali takrat, ko so bili na vladi? Ali jim takrat češki original protikorupcijskega zakona še ni bil znan? Ali pa morebiti ni bilo korupcije pod njihovo vlado? Hinavščina današnje opozicije je pa doživela svoj zasluženi polom s tem, da je opozicijo prehitela vlada sama, ker je minister za notranje zadeve že sam izdelal načrt za protikorupcijski zakon in ga tudi že predložil ministrskemu svetu na nadaljnjo postopanje. Celo v skupščini je doživela opozicija s svojim načrtom smolo, ker je vložila svoj predlog prepozno in tako nerodno, da sploh ne bo prišel njen predlog nikdar na dnevni red. Se jasno vidi, da je hlinila ta svoj korak, da bi nazunaj omilila ost, ki je naperjena proti njej z vladnim predlogom.

+ Po ovinkih. Izid glasovanja o vladni deklaraciji je dal jasno sliko o moči sedanje vlade. Vlada je dobila večino 55 glasov. Ta večina je tako močna, da sedanje vlade ne more spraviti ob njeno moč nobena druga sila kakor le kak nesporazum v njenih lastnih vrstah, kajti sedanja vlada nima samo v parlamentu šiviljene večine, ampak zastopa tudi večino glasov

prebivalstva cele države. Današnje opozicijsko časopisje s svojimi prirepki v Sloveniji (»Narod« in »Jutro«) se te moči sedanje vlade tudi dobro zaveda in ve, da naravnost proti novi vladi ne more ničesar opraviti. Kar pa ne gre naravnost, naj bi šlo po ovinkih. Oni hočejo po ovinkih vplivati na kralja, na »drugi ustavni faktor«, in zato lansirajo v razne tuje liste gorostasno bedasta peročila o neki »boljševiški nevarnosti na Balkanu« in tudi sami pišejo o njej z istim namenom. Če pa igralec vidi, kako igra soigralec, mu razni triki prav nič ne pomagajo. Tudi ta igra bo za Pašić-Pribečevićovo gardo draga, vrh tega pa še izgubljena.

+ Izra režima nasilja. V Uradnem listu dne 12. avgusta 1924 beremo naredbo bivšega ministra za prosveto Svetozara Pribečevića, ki učiteljem in učencem prepoveduje pristopati k telovadnim društvom, »ki imajo separatistično, plemensko ali versko tendenco«, dovoljuje se jim pa, da pristopajo k »Jugoslovanskemu Sokolu«. — Ta odredba je očitno protustavna in protizakonita, ker dela razloček med postavo dovoljenimi društvi, ki so s stališča države popolnoma enakopravna. Ustava ne prepoveduje in ne more nikomur prepovedovati, da si izbere društvo s kakršnokoli versko ali »plemensko« tendenco, ker so vse vere in vsa »plemena« v naši državi svobodna, enakopravna in priznana in ne sme nobeno uživati kakšno prednost ali pa celo izključno veljavo. In take naredbe je izdajal minister, ki zdaj dr. Korošča napada z »reakcionarjem!...« »Narod« in »Jutro« sta seveda to naredbo, ki je bila že prej znana, odobraval, danes pa »Jutro« toži, da nova vlada pripravila ukrepe, »ki naj otežkočijo delo naprednih prosvetnih organizacij, zlasti sokolstva«. Kako se morejo pritoževati nad takimi naredbami, ako so res nameravane, ljudje, ki so sami, ko so imeli oblast, udeležbo pri Orlu prepovedali?! Sicer pa ima školska oblast pravico učencem prepovedati članstvo pri izvenšolskih društvih. Toda ne iz takih čisto stranskih vidikov kakor Pribečević, ampak s stališča vzgoje, pouka in discipline.

+ Veliki župan v Osijeku odstavljen. »Die Drač« poroča, da je minister za notranje zadeve odstavil dosedanjega velikega župana v Osijeku g. Pirkovića in poveril vodstvo županskih poslov dr. Božiću. Bivši veliki župan Pirković je ministru za notranje zadeve »na razpolago«.

+ Podlo poročanje. Kričati so začeli samostojni demokrati. Dober znak! Polno krivic je nagromadil njihov režim. Sedaj so pa tako naivni, da kriče o krivicah, ako sedanja vlada njihova nasilstva in krivice popravlja. Toda svobodno jim, če kričijo, toda lagati ne bi smeli in tako podlo pisati, kakor delata to »Jutro« in »Slov. narod«. Ni-li to podlo, ako »Jutro« očita g. posl. Gostinčarju, najpoštenejšemu človeku, ki si ga moremo misliti, da vleče poslanske dijete. Ali bo morda od zraka živel? Ali jih Žerjav ni vlekel? Komaj so bili Pribečevići v vladi, že je sedel dr. Žerjav kot aktiven politik v upravnem odboru južne železnice, že prej si je pa priskrbel take vrste upravno mesto, ki nese, tudi v Belgradu. Poleg se pa je »Jutro« še debelo zlagalo, da dobiva g. Gostinčar ministrsko penzijo. Zaslužil bi jo zares prej kakor pa dr. Žerjav, ki jo res dobival! Še grše so pa laži, ki si jih »Jutro« in »Slov. narod« izmišljujeta v jezi, ker je opozicija pri glasovanju o vladni deklaraciji tako sramotno propadla. »Jutro« piše o »kupnini za nemške glasove« in trdi, da je vlada dala ustaviti prenos bivšega celjskega »Deutsches Haus« na slovensko organizacijo, akoravno je sedišče v treh instancah prodajo te hiše na nemške privatnike razveljavilo. Mi smo se o stvari posebej informirali, dasi smo itak vedeli, da je to infamna »Jutrova« laž. »Jutro« si je to stvar izmislilo! To laž so »Jutrovci« rabili za svoje protestno zborovanje v Mariboru, da bi napravili »stimungo«. Ravnotako se je »Jutro« prosto zlagalo, da je vlada »mnogo milijonov porabila za izplačevanje haka muslimanskim begom.« »Jutro« je pač zamajalo svoje bivše vlade, ki so se posluževale takih podkupovanj. Današnji vladi tudi ne bi bilo treba takih Pašićevih praktik, ker je vse veselo, da je konec korupcijskemu režimu, katerega sta bila deležna tudi »Jutro« in »Slov. narod«. »Slov. narod« in sorodni Pribečevići reptili so objavili tudi poročilo, ki so ga raztrobili samostojni demokrati v Belgradu, da bo dr. Voja Marinković podal ostavko. Tudi to ni res. Kar pa se tiče drugih vprašanj, kakor uradniško, naj bodo zagovorniki Pašićevega režima kar tihi! Češar njihov režim ni zmogel vsa leta in je uradništvo samo farbal, upokojece pa niti to ne, to bo sedanja vlada uredila. Ne kažite take hinavske skrbi za ta vprašanja, za katere prej niste imeli vsa leta ne časa, ne smisla, ne volje!

Vsi se veselimo na interesantno gradbo tovarne Mirim čokolad! Veleseim, paviljon H.

Beleške.

Doslednost. Sinočni »Narode« napada ministar dr. Kulovec, češ da je »otvoril razstavo (v Novem Vrhasu) najprej v slovenskem jeziku in potem — človek bi mislil pač v srbohrvatskem jeziku — pa ne, marveč v nemškem jeziku! — Tako na to pa pravi »Narode«: »Državni in uradni jezik v naši državi je izključno srbsko-hrvatsko-slovenski jezik.« — Kaj je torej zagrešil dr. Kulovec? Ali ni slovenski jezik državni jezik? Po ustavi, ki jo citira »Narode«, je slovenščina državni in uradni jezik. Minister dr. Kulovec je torej otvoril razstavo v državnem jeziku. Ali »Narode« to ne zadostuje? Zakaj zahteva torej poleg slovenskega nagovora še srbskega? Mar zato, ker smo po »Narodovi« dosednji teoriji »eno«? Ali »Narode« ne razume, da s svojo zahtevo sam potrjuje od njega tolikokrat zanikano narodno »trojstvo«?

Prerokovanja. »Narode« prerokuje novo vladno krizo z besedami: »Na vidiku je torej nova vladna kriza.« — To prerokovanje je popolnoma točno. Mi to prerokovanje lahko še dopolnimo s prerokovanjem, da ni na vidiku samo samo prihodnja vladna kriza, ampak da jih je na vinjenem, da ni na vidiku samo prihodnja kriza. Vseh teh 20 ali 50 kriz je že danes ravno tako »na vidiku«, kakor prihodnja kriza. Toda določiti točen datum teh prihodnjih kriz, to je pa tisto.

Zakaj bo vlada padla? »Vlada bo padla v treh dneh — so prerokovali ata pred dvema dnevnoma beim Maček dem weltberühmt, tam za vodo.« — »Zakaj bo pa padla?« — »Ker ima 55 glasov večine,« so se odrezali ata in naročili še en četrt.

Dopisi.

Borovnica. To so šteli in računali naši Sokoli, ali bi ali ne bi — to je ali bi napravili slavnostno veselico ali ne bi. Kasa je prazna, treba je denarja, pa odkod? Toda ko ne bi bil Sokl pri ljudstvu tako nepriljubljen, posebno se radi Orjuna, bi že šlo. Sedaj naj pa napravijo prireditve, pa gorje, če ne bo ljudi, zraven se pa še sokolske vrste tako sumljivo redčijo in ali naj potem telovadilo sterošta in drugi duševni voditelji in odlagali so in odlagali, nazadnje so se pa le ojunali ter na povedali prireditve za 10. avgusta. Seveda je pa zato treba reklame, ker drugače ne bo gostov. Na pomoč jim naj pride še Slov. planinsko društvo z otvoritvijo Pekla. Na vso moč so hoteli s popravili v Peklu in nekaj napol dovršili, kar je zelo hvaljevredno delo. Lepo pa ni od osrednjega odbora SPD, da jim dela štafažo, ko gre oznanjvat po listih slovesno otvoritev Pekla, dočini je šlo le za propagando za Sokola. In toliko zaželeni dan je napačil in nas obdaril kar s tremi cirkusi (akrobatski, ringelspil in sokolski). K otvoritvi Pekla - nomen omen - pa je prišlo le 8 slavnostnih gostov. Popoldne pa nas je vzbudila iz zasanosti prijetna muzika. Šla je namreč sokolska procesija. In čuda, gledali smo in gledali, godbe je bilo več kot Sokolov; 2 zastavi, a domačinov telovadcev samo borovniška trojka z g. učiteljem Miklavčičem na čelu. Pa so še zlobneži dejali, da to niso domačini, ker eden je vojak, ki je za ta nastop dobil dopust, drugi pa novodošli komij itd. Potem se je pa pričel cirkus. Najboljše je še odnesel ringelspil zraven telovadišča, kajti tu je bilo bolj prijetno. Na slavnostnem prostoru pa velika samota, napol prazne mize, razen »inteligence«, skoraj nič domačinov. Zvečer pa še ta smola, da luči ni bilo; kot nalašč se je morala pokvariti turbina v elektrarni. In tako je brlela na vsaki mizi sveča, zraven pa drmal slavnosten gost, med mizami se pa vrtil kot v tisoč in eni noči mladi pari. Poslušali smo tudi skoraj celo noč ubrano ali neubrano petje in tudi brez aubfiksiranja ni bilo.

Novo mesto. Pišejo nam: Razmere na novom. pošti postajajo nevzdržne. Posebno poštni upravnik Ravnikar si ne more najti mesta, da bi dal izraza nad nesrečo, ki ga je zadela, odkar se ne more več solnčiti pod Zerjavovim režimom. Da si vsaj malo ohladi jezik, se znaša nad podrejenim mu obojem. V njegovih očeh so vsi, ki simpatizirajo z novo vlado, falotje. Tako se namreč sam izraža v uradu. Ravnikar šikanira uslužbenca, kjer le more in to seveda le pristaše SLS, odkar imamo nov režim v državi. — Mi to ravnanje g. Ravnikarja pazno zasledujemo in ne bomo več trpeli zabavljanja v uradu zoper poštene državničke, kakor tudi ne zmerjanja podložnih samo zato, ker niso Zerjavovci. Marsikdo in tudi naš upravnik se bo moral privediti na nov duh, ki je zavel po vsej državi. Za enkrat samo to; ako ne bo poboljšanja, bomo izpregovorili še o drugih stvareh.

Vavta vas pri Novem mestu. Slov. ljudska stranka je lahko ponosna na zmago, ki jo je dosegla pri obč. volitvah v Šmihel-Stopičah, kamor spada tudi naša Vavta vas. Vse slepomišljenje z listami vseh barv in lepih naslovov ni pomagalo nasprotnikom in jih obvarovalo pred porazom, kljub temu, da jim je g. okrajni glavar zadnji hip vrgel rešilno bilko, da so rešili listo gospodarske stranke, na kateri so bili falzificirani podpisi. No, o tem se bo dalo še govoriti, kar pa ne bo vsem ljub.

Med nasprotnimi strankami je lomil kopje posebno Dular iz Jurke vasi, lesni trgovec, ki se kaj rad pobaha, da vsako veroizpovedanje bolj spoštuje kot pa katoliško. Dular ima po volitvah možgansko vročino in zafrkuje, da so Šmihel-Stopiče »napredni« kraj, kljub temu, da je dobila SLS 21 odbornikov. Vavtovašani imamo v osebi Dularja brezplačno zabavo. Obžalujemo pa njegovega očeta, krščanskega moža, ki mu koplje sin s takim postopanjem pre zgodnji grob.

Iz Novega mesta. V našem listu smo pred kratkim ožigosali škandal, ki ga je vpriporila zloglasna orjunska trojica Malasek, Ogrin ml. in Skalič ml., ko je ustavila na trgu neko gospodično, češ, naj se takoj odpravi iz Nov. mesta, sicer ji ne morejo jamčiti za življenje. Ker jim je neprijetno, da je izrekla javnost k taki sramotni kršitvi osebnosti svojevojnega kriterij, se poskušajo izgovarjati v »Nar. dnevniku« na prav otročji način. Gospodje orjunci, kaj govorite o nekih veselicah, opravite se rajši na naše konstatacije vašega dejanja na Glavnem trgu, saj vendar vemo, da bi radi na kak način izpodbili naše poročilo. Saj vam veselice nihče ne brani, če so poštene, oziroma, če ste vi poštene in pametni, zato pa odgovorite glede znanega škandala in ne lovite slepih miši po časopisih. Na tak otročji način se ne boste oprali. Sicer boste pa odgovarjali za svoje junaštvo pred drugim forumom.

Fara pri Kočevju. Pri nas je bila vložena za občinske volitve samo lista SLS. Vsi odborniki so odločni pristaši SLS. Dne 3. t. m. je bil izvoljen za župana Jos. Martič, posestnik, Potok 8, za prvega svetovalca g. Peter Marušič, posestnik, Krkovo 7. S tem so vržene vse laži »Jutra« o nekaki JDS v Fari.

Črna. Dne 10. avgusta nas je tukajšnji Orlovski odsek razveselil z jako lepo uspešno telovadno akademijo. Nastopili so člani in naraščaj z več točkami — telovadba deklamacije. Posebno dobro je proizvajal vaje višji naraščaj. Tudi skupinske vaje so bile srečno izbrane in so jako prikupljivo uplivalo na gledalce. — Fantje so se res potrudili in videlo se jim je, da so navdušeni za orlovsko organizacijo, da so ponosni, da lahko stopajo pred javnost kot kremeniti značaji, kot pravi slovenski Orii ob severni meji naše lepe Slovenije.

Iron. Železnati izdelek, znano sredstvo proti slabokrvnosti in bledolčnosti ter pomanjkanju teka. Proizvaja ga Mestna lekarna v Zagrebu in se dobi v lekarni Leustek.

Dnevne novice.

— Kaj bosta rekla »Narode« in »Jutra«? Hrvatski listi poročajo, da pride v petek v Osijek zagrebški župan Heinzel s svojo soprogo, da se udeleži evharističnega kongresa v Osijeku. Gospod župan in njegova soproga bosta gosta djakovskega škofa Akšamovića. Oh, diese verdammten Klerikaliten!

— Nova krajevno ime. Proga Poljčane — Zreče je dosedaj imela kolodvor »Konjice«. Te dni pa so obesili na poslopje napis »Slovenske Konjice«, češ, da ne bodo pomote z imenom Konjic in Konjica v Hercegovini.

— Dr. Ikončić osvojen. Pravosodni minister g. dr. Hrasnica je podpisal odlok o pogojni osvoboditvi nekaterih političnih obsojenec. Med njimi se nahaja tudi urednik belgrajske »Republike«, dr. Dragutin Ikončić.

— K tečidom občinskih volitev na Štajerskem. Naše poročilo o občinskih volitvah v Spodnjih Hočah pri Mariboru popravljamo takole: »Zveza delovnega ljudstva« 30 glasov (3 odb.), »Slov. kmetijska delavska stranka« 18 glasov (1 odb.). Ti dve listi sta bili postavljene proti vezanim listama SLS, ki sta bili postavljene pod sledečo lokalno afirmacijo: Obrtniki in delavci 6 glasov (1 odb.) ter »Slovenska kmetijska zveza« 43 glasov (4 odb.). Ker se je prijavil še eden odbornik, izvoljen na nasprotni listi, za SLS, ima S. L. S. 6 odbornikov, ostale stranke pa 3 mandate. — V Zrečah je izid sledeči: SLS 124 glasov (11 mandatov), »Napredna gospodarska stranka« 68 glasov (6 odb.). L. 1921. je bila postavljena kompromisna lista z razmerjem 8:8.

— Za sestanek bivših vojakov na Brezjah 31. avgusta vlada zanimanje v najširših krogih. Na razna pismena vprašanja sporočam, da je naprošena polovična vožnja od domače postaje do Otoč in nazaj pod navadnimi pogoji (doma se kupi cel listek do Otoč, na Brezjah dobi vsak potrdilo, da je bil na sestanku, s tem potrdilom in listkom iz domače postaje se potem brezplačno vozi nazaj). Gotovo je, da bo prošnji ugodeno in se smete znesti na polovično vožnjo, listek dobite od gg. sklicateljev na Brezjah. Kdor ima kako željo glede programa sestanka (katero uro, če naj dobimo tudi godbo itd.), ali kdor bi rad govoril na sestanku (izključen je vsak političen govor in vsaka beseda, ki bi mogla po pravici žaliti kateregakoli tovarišev), naj sporoči na Prosvedno zvezo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7). Sklicatelji bodo dovolili le tolikim govornikom, kolikor bo čas dopuščal in le take zadeve, ki spadajo na tak sestanek. Tudi darove zbirati ne bo smel nihče za katerikoli namen brez dovoljenja, ker ne smemo pustiti, da bi nam razni govorniki in zbiralci kvarili dobro voljo.

J. Hafner.

— Iz tajništva »Prometne Zveze«. Na ponovno intervencijo v zadevi izplačila draginjskih doklad za žene provizionistnje tobačne tovarne, smo dobili od direktorije drž. žel. v

Ljubljani zagotovilo, da se bo izplačala železničarjem draginjska doklada za njihove žene že tekom tega meseca, kar naj blagovolijo prizadeti vzeti na znanje. — Tajništvo P. Z.

— Kongres zemljoradniških združenj. 25. in 26. septembra t. l. se bo vršil v Užicah kongres »Glavne zveze srbskih zemlje radniških združenj«. Istočasno bodo proslavili tudi tridesetletnico njenega obstoja.

— Pravoslavni arhierjejski sabor. Sv. arhierjejski sabor pravoslavne cerkve se bo sestel ob priliki ustoličenja patrijarha v Peči.

— Opuščanje delavcev na Jesenicah. — Prejeli smo in objavljamo zgolj v svrhu informacije sledeče pojasnilo: Odkar so nastale leta 1918 nove državne tvorbe, se je podpisana družba navzile večkratnim težkim industrijskim krizam izogibala opuščenju delavstva in je v pričakovanju boljših časov onim svojim delavcem, za katere ni bilo možnosti produktivnega dela, na kak drugačen način ustvarjala prilliko zaslužka. Danes so pa na žalost razmere take, da nam ni več mogoče ravnati še nadalje na ta način, kajti poleg poslovne krize učinkuje vedno bolj tudi hudo pomanjkanje denarja; spritno zmanjšanih prejemkov iz prodajnega poslovanja in nezadostnih naročil si niti ne moremo več pribavljati onih velikih vsot, ki so potrebne za plačevanje delavstva. Predvsem so pa vsa skladišča prepolna izdelkov, kajti podjetje je že več mesecev v gotovem pričakovanju carinske zaščite in v svrhu, da je bilo delavstvo zaposleno, proizvajalo večinoma na zalogo in sedaj, ko je carinska zaščita izostala, se nahajamo v velikih težkočah. Gospodarsko življenje kot tako nima nič opraviti s politiko, industrija sploh ne dela nobene politike in se mora ozirati pri svojih odločitvah edino na razmere svojih obratov. Kakor se je v našem cenjenem listu pred nekaj dnevi z druge strani poročalo, je položaj industrije v naši državi izredno težaven in le ta okolnost je prisilila družbo k odločitvam, ki bi se jim podjetje bilo rado izognilo, ki se pa v interesu ostalega delavstva in nadaljnjega obstoja podjetja samega žal niso mogle še dalje zadrževati. Pri opuščenju prihajajo v prvi vrsti v poštev nadomestljivi inozemski delavci, nadalje delavke ter mladostni delavci in slednjič ono delavstvo, ki je le malo časa pri našem podjetju zaposleno. Od delavskega staleža, ki presega 2200 oseb, ne bo prizadetih morda kakih tisoč, temveč le približno 200 delavcev. — Kranjska industrijska družba.

— Hitra pošta. Dne 8. avgusta se je oddalo pri pošti na glavnem kolodvoru priporočeno pismo za Litijo, to je daljava 32 km. Dne 12. avgusta še to pismo adresatu ni bilo dostavljeno. Iz Berlina, ki je oddaljen preko 1000 km, se dobi pismo v 3 do 4 dneh, v Litijo pa pismo v tem času ne pride. Kaj pravi k tej veliki hitrosti ljubljanske pošte gospod poštni ravnatelj?

— Gasilska veselica v Lešah se je končala v ponedeljek 11. avgusta s pretepom.

— Razbojniški napad. Na cesti pri Savi pri Jesenicah na Gorenjskem je napadel iz zasede Rudolf Bregant 19letnega posestnikovega sina Franceta Lončarja iz Save, ki se je vračal v spremstvu dveh tovarišev domov. Navallil je na nič sluteče fante brez vsakega povoda iz zasede z nožem in sunil Lončarja v hrbet tako silno, da mu je težko poškodoval hrbtenico. Ostale fante je tudi precej težko oklal. Lončarja so prepeljali smrtno ranjenega v bolnico in je le malo upanja, da bi fant še okrevl.

— Smrtna nesreča. Klicah Franjo, 26 letni delavec na parni žagi Jugoslav. žumske industrije v Ragu na Dolenjskem, je vozil z vozličkom deske z žage na skladišče. Pri prihodu na skladišče se je vozilec prevrnil in deske so padle na Klicaha, ki je dobil take notranje poškodbe, da je še isti dan umrl. Zapustil je starše v Mihovljanu na Hrvaškem.

— Zavetišči za slepe deklice. Uprava Doma za slepce v Zemunu je s sodelovanjem ženskih dobrodelnih društev uredila v samostanih Sv. Jovan in Gabrovac pri Nišu zavetišče za slepe deklice. Zavetišči že sprejemate varovanke.

— Nesreče. V tovarni mila »Zlatorog« v Mariboru je delavec Josip Kac čistil transmisijo. Pri tem opravilu ga je prišla transmisija za predpasnik. Vrglo ga je tako, da si je zlomil levo roko. Ponesrečenca so oddali takoj v bolnišnico. — Schuster Albert, knjigovodja na kolodvor. restavraciji v Mariboru, je pred svojim stanovanjem padel in si zlomil desno nogo. — Bešter Niko, drvar pri gozd. uradu barona Borja pri Sv. Katarini pri Trzinu, je pri padcu zadobil ob ojastrino sekire in se je težko vrezal na levem kolenu.

— Cestni napad. Na cesti iz Morav v Kamniku proti Vrhopolju je napadel okoli 8. ure zvečer posestnikovega sina Ignaca Peleta iz Moravčan napadalec. Skočil je izza grmovja za njim in ga je sunil z nožem v hrbet. Težko ranjenega Peleta so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. O napadalcu nimajo še nobene sledi.

— Izraz neomejene vdanosti. Povodom desete obletnice po izbruhu svetovne vojne so poslale ruske oficirske organizacije v Jugoslaviji Nikolaju Nikolajeviču udanostne čestitke. Po »Novoje Vremje« je odgovoril Nikolajevič z zahvalnim pismom, v katerem izraža nado, da bodo vsi, v katerih bijojo ruska arca, stopili z njim vred v službo ruske domovine, ko bo napočil čas in dozorela možnost...

— Čajopitje se uvaža že izza preteklih stoletij: konzumira se ga od dne do dne večje

množine. Da pa pridemo do pravega užitka pri čajepitju, treba je paziti na to, da kupimo čaj v zavitkih (odpri zgubi na svoji aromi in se tudi rad navzame slabega vonja), ki se prodaja pod zanesljivo znamko. Ena teh prvovrstnih je »BUDDHA«, to so čajne mešanice in se jih dobi pri vseh trgovcih. Pri nakupu je zahtevati tudi uporabno navodilo.

— Naznanilo! Tvrdo Gjur Valjak, specialna veletrgovina z vinom v Mariboru bo de letos v svojem lastnem paviljonu na velesejmu točila razum specialnih vin v steklenicah tudi odprta prvovrstna ljutomerska vina na kar se ljubitelji pristne štajerske kapljice posebno opozarjajo. 4654

Štajerske novice.

Š Umrl je duhovnik Postružnik od Sv. Križa pri Ljutomeru. Pogreb se vrši danes dopoldne.

Š Samomor ali nesreča? V bližini Sv. Petra ob Dravi sta opazila dva orožnika blizu nasprotnega brega Drave v valovih neznanega moškega, ki se je potapljaj in je klical na pomoč. Toda še predno sta mogla orožnika kaj ukreniti, je neznanec izginil v naraslem valovju. Kdo je in kako je prišel neznanec v vodo, še niso ugotovili.

Š Sadna in vinska letina na Spodnjem Štajerskem. Trajno hladno vreme ter mestoma toča sta povzročila precej škoda. V okolici Maribora je bilo letos zelo malo črešenj. V ljutomerski okolici jablane niso bogvekak obrodile. V vinogradih zastaja rast vsled hladnega vremena. Dobro pa je obrodilo sadje, zlasti jablane, v okolici Hoč in Št. Ilja, vsled česar so cene na mariborskem trgu znatno padle. Kmetje nameravajo uporabljati svoje sadje ponajveč za mošt, ker se pričakuje, da bodo vinske cene kljub manj vredni kakovosti narasle. Iz mariborske okolice bodo letos izvozili precejšnjo množino sadja.

Š Dobrna pri Celju. Zelo redke slovesnosti smo obhajali dne 10. avgusta na naši lepi Dobrni. 80 letnica posvečenja cerkve, 25 letnica župnikovanja č. g. Miroslava Kukovića in 300 letnica, odkar se je zajela topliška topla voda v bazen. V spomin na vse te slovesnosti so Dobrnčani nabavili veliki zvon (cis), ki ga je prav lino izdelala zvonarna v Ljubljani (oddelek Strojnih tovarn in livarn), da smo v resnici dolžni pohvaliti njeno blago kot prvovrstno. Poleg zvona pa je bila tudi slovesnost odkritja spominskih plošč rajnim in pogrešanim Dobrnskim vojakom. Plošči sta vzdani v cerkev ob vhodu na vsako stran glavnih vrat. Mnogo domačega ljudstva in tudi mnogo gostov iz tukajšnjih toplic se je udeležilo teh slavnosti, ki jih je vodil ml. gospod kanonik dr. Maks Vraber iz Maribora. Bilo je vse tako urejeno in izvršeno, da je napravilo najboljši vtis in zapisalo trdno v dušo spomin tega dneva.

Š Godbeno društvo železničarjev v Celju priredi v nedeljo 17. t. m. koncert v gostilni pri Zelenem travniku od 10. do 23., brez vsake vstopnine.

Ljubljanske novice.

Ij Biseri jubilej. Na praznik Marijinega Vnebovzeta 15. avgusta t. l. bo obhajal preč. g. Viljem Gasperin šestdesetletnico mašništva ob 11 v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani. Rojen je bil častiti jubilat 24. marca 1840 v Trzinu na Gorenjskem. Po končanih študijah je sprejel 1. avg. 1864 mašniško posvečenje; 15. avg. istega leta pa je pel novo sv. mašo v svojem rojstnem kraju. Nastavljen je bil za kaplana najprej v Kočevju, kjer je ostal 2 leti. Odtod je šel v Kozel pri Kočevju in je tam služboval 10 let. Njegova tretja kaplanska služba je bila v Hinjah pri Žuženbergu. Tu ni ostal dolgo časa, pač pa se mu je kmalu nudila prilika in je prosil za župnijo Planino pri Črnomlju, ki mu je bila podeljena in kjer je potem opravljal dušno pastirsko službo več kot 30 let. L. 1908 je šel v pokoj in se je kmalu nato naselil v Ljubljani. Ljubeznivemu starčku želimo ob njegovi redki slovesnosti: Bog, ki Vam je naklonil šestdesetih obhajati obletnico nove maše in Vas je ovenčal z bisernim vencem mašništva, naj Vas ohrani, dokler je njegova sv. volja! Ko Vas pa pokliče k sebi, naj Vam biserni venec zamenja z vencem večne slave, večne radosti!

Ij Odlikovanje. Dne 12. avgusta 1924 je magistratni ravnatelj po primernem nagovoru pripel g. Nikolaju Rusu, magistratnemu slugi, ki služi pri ljubljanski občini že nad 50 let, na prsi zlato kolajno za državljanske zasluge, katero je naš kralj podelil zvestemu služabniku. Slovesnost se je izvršila pred zbranim uradništvom in ostalim uslužbenstvom mestnega fizikata, pri katerem g. Rus služi, in pred zasopniki Društva nižjih mestnih uslužbenec.

Ij Smrtna nesreča v tobačni tovarni. Predvečernjem je snažil v tobačni tovarni kurjač Ivan Celarc parni kotel. Pri snaženju je uporabljal tvarino, kateri je bil primešan tudi bencin. Ko je Celarc posvetil z vžgalico v kotel, se je vnel bencin. Mož je dobil težke opekline po celem životu. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer pa je že predsonno umrl. Ponesrečenec zapušta ženo in 5 otrok.

Ij Policijska ura za časa velesejma. Za časa obdržavanja velesejma v Ljubljani je določena sledeča policijska ura: 1. Za vse go-

stilne in restavracije do 24. ure. 2. Za vse kavarne v Ljubljani do 2. ure. 3. Za kavarne »Emona«, »Evropa«, »Jadrana«, »Narodno kavarne«, »Slona«, »Union« in »Zvezdo« do 4. ure zjutraj. Vendar z omejitvijo, da se po 2. uri ponoči ne smejo več točiti alkoholne pijače. 4. Za restavracije, točilnice, okrepčevalnice in kavarne na ograjenem sejmišču Ljubljanskega velesejma do 1. ure ponoči, vendar z omejitvijo, da se po 24. uri ne smejo več točiti alkoholne pijače.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 3. do 9. avgusta 1924 je bilo v Ljubljani rojenih 21 in 1 mrtvorojen; umrlo je v tem času 19 oseb, od tega 12 tujcev. Vzrok smrti v dveh slučajih jetika, v enem trebušni legar, v enem zastrupljenje rane, v 1 možganska kap, v dveh srčna hiba, v enem rak; ostalo drugi naravni smrtni vzroki.

Ij Nalezljive bolezni v Ljubljani Od 3. do 9. t. m. je bil v Ljubljani naznanjen samo en slučaj nalezljivih bolezni, in sicer davica.

Ij Državna borska dela v Ljubljani ostane v soboto dne 16. t. m. radi snaženja uradnih prostorov za stranke zaprta.

Ij Mestni popisovalni urad bo v soboto dne 16. t. m. radi snaženja za stranke zaprt. Izvzeti so samo res neodložljivi slučajji.

Ij Tatvina in ponoverba. Profesorjevi soprogji Mariji Podrekarjevi na Celovski cesti 2 je bila ukradena iz miznice v kuhinji zlata verižica vredna 500 Din. — Čevljar Josip Račič z Glinca je izvalil več znanim osebam razne predmete, gostilničar Kapus pa mu je zaupal na račun čevljev še 180 Din, nakar je mož neznan kam pobegnil.

Ij Umrli so v Ljubljani: Helena Albori, vdova sodnega svetnika, 76 let. — Danica Novak, posestnica hči, šolska učenka, 11 let. — Josip Božič, dijak, 17 let. — Fran Tajnik, občinski ubožec, hiralec, 58 let. — Uršula Mrzlikar, hišnikova žena, 87 let.

Ij Policijske vesti. Vloženih je bilo tekom zadnjih 24 ur na policiji 25 ovadb in sicer: Radi tatvine 1, radi kaljenja nočnega miru 2, radi prestopka cestnopol. reda 10, radi pasjega kontumaca 3, radi goljufije 2, radi ogrožanja telesne varnosti 1, radi telesne poškodbe 2 in po ena radi bega od doma, radi napada in pretepa, radi norčevanja iz oblasti in radi prodaje sumljivih predmetov. — Aretacije. Aretirani so bili: Franc Cerar in Josip Kolarater radi suma tatvine in Franc Struna radi javnega nasilstva.

Po svetu.

— Masarykov dar socialnim ustanovam Šlezije. Kakor poročajo »Národní Listy«, je daroval predsednik Masaryk vsem socialnim ustanovam Šlezije, ne oziraje se na narodnost, 50.000 Kč. Vsoto so razdelili po ključu ljudskega štetja iz l. 1921.

— Denjikin na Mažarskem. »Čechu« poročajo iz Budimpešte, da se je tam naselil ruski kontrarevolucionarni general Denjikin. Baval se bo baje samo z vrtnarstvom; obenem bo pisal svoje spomine za londonski »Times«.

— Herzov sin katoličan. Edini sin ustanovitelja cionizma Teodora Herzla, Hans Herzl, je sprejel katoliško vero in se dal krstiti. Zidom je ta dogodek zelo neprijeten.

— 140 gadov je vlovil. »Tagespost« doznava iz Solnograda, da je vlovil neki človek na malem prostoru blizu vasi Kraiwiesen od maja meseca do danes 140 gadov. Mož se je obvezal, dobaviti kače za preparacijske namene društvu za zbiranje naravoslovnih učnih sredstev. 2. avgusta je vlovil 10 gadov. V tistem kraju se je v splošnem pojavilo toliko strupenih kač, kakor jih v prejšnjih letih ne beležijo.

— Veroizpovedi v Češkoslovaški republiki. Glasom uradnih podatkov je bilo razmerje raznih veroizpovedi koncem l. 1923 v Češkoslovaški republiki sledeče: Bilo je rimskih katoličanov 10.384.860, grških katoličanov 532.608, protestantov 992.083, pristašev »češke narodne cerkve« 525.332, pravoslavni 72.696, Židov 353.925, drugih ver 25.342, brez konfesije 724.503. Med poslednjimi je še iz prejšnjih časov veliko število Židov. Protestanti se dele na 40 različnih sekt.

— Slovenska kandidata za ameriški parlament. Dne 12. t. m. so se vršile v državi Ohio primarne volitve za senat in kongres. Slovenci so imeli med kandidati dva rojaka: Franka J. Lauscha za senat in John L. Michelicha za kongres. Izid volitev doslej še ni znan.

— Sreča v nesreči. Iz Budimpešte poročajo: (1. t. m. se je z Dunaja prihajajoče redno letalo civilne zrakoplovne družbe nenaadoma vnelo in padlo na tla. V aeroplanu se je nahajal pilot in neka Francozinja. Pilot je imel toliko prisotnosti duha, da je goreče letalo usmeril v zasilni polet ter rešil sebe in dotično damo. Rešili so še letalno pošto, nato pa je letalni stroj zgorel.

— Konkordat med Vatikanom in Romunijo. »Osserv. Romano« poroča, da so pogajanja med Sv. stolico in Romunijo za konkordat uspešno napredovala. Zaradi počitnic se sedaj pogajanja odlože na oktober. Rešiti je samo še par točk.

— Razstava svetovne vojne v Rusiji. V Leningradu so te dni otvorili posebno razstavo, ki naj bi podala sliko svetovne vojne. Med razstavnimi predmeti se nahajajo: zgodovinski akti, časopisi, skiptične slike, knjige, zemljevidi, diagrami, maske proti plinu, projektili vseh vrst, drobci itd., ki so povzročili težke poškodbe.

— Cvet ruske monarhistične emigracije v — Parisu. Ruski delegat v Londonu, Rakovski, je izjavil dopisniku »Zvestij« z ozirom na de jure-priznanje sovetov s strani Francije, da je Paris sedež ruske caristične emigracije, ki si je pridobila precej vpliva na posamezne francoske ministre. Ta emigracija da je razvila mrzlično delovanje proti priznanju sovetov, ki je ima Herriot v svojem vladnem programu.

Cerkveni vestnik.

c Euharistični shod na Brezjah. Na Sv. Roka večer se izpostavi Najsvetejše za celo noč in celo dopoldne. Slovesni sv. maši bosta ob 24. v soboto (ob polnoči) in ob 10. v nedeljo. Po 7. maši bo imel p. gvardijan B. Resman euharističen govor. Po 10. maši bo govoril pat. definitor Salvator Zobec o sv. Frančišku in Najsvetejšem. Ob 14. bo slavna razprava vseuč. docenta dr. Gregorija Rožmana o sv. Euharistiji in prerodu narodov. Potem pete litanije med procesijo, če bo ugodno vreme, sicer pa v cerkvi. Shod se sklence pred 16. uro z zahvalnico in blagoslovom. Obhajalo se bo tudi ob polnočnici. Venite adoremus! Pridite k Mariji — molit Jezusa!

c Euharistični shod za ribniško dekanijo se vrši v Ribnici, dne 16. in 17. avgusta t. l. po sledečem redu:

1. V soboto, dne 16. avgusta ob 8. uri zvečer slovesno zvonjenje po vseh cerkvah dekanije, v Ribnici razsvetljava. Ob 9. zvečer se izpostavi sv. Rešnje Telo, slovesne litanije, prvi slavnostni govor. Sv. Rešnje Telo ostane izpostavljeno celo noč. O polnoči slovesna sv. maša in skupno sv. obhajilo.

2. V nedeljo, dne 17. avgusta se začne sv. maše ob 4. zjutraj, in bo po ena sv. maša vsako uro. Ob 6. drugi govor in sv. maša z obhajilom. Ob pol 8. skupno sv. obhajilo otrok in sv. maša s petjem otrok. Ob 9. sv. obhajilo zunanjih udeležencev, obenem v društveni dvorani euharistično zborovanje akademikov, dijakov in fantov sploh. Ob 10. tretji slavnostni govor in slovesna sv. maša. — Popoldne ob 2. četrti govor, nato procesija s sv. Rešnjim Telesom. Po procesiji na trgu v Ribnici skupna posvetitev, zahvalna pesem in končni blagoslov. Godba zaigra in ljudstvo zapoje »Povsod Bog«, med čemer se sv. R. Telo prenese v cerkev, slovesno zvonjenje zaključí slavnost. — Govorili bodo gg. p. Valerijan Učak, prijor križarskega reda v Ljubljani, p. Alojzij Žužek, D. J., Ludovik Šavelj, C. M., Janko Cegnar, uršulinski spiritual, vsi v Ljubljani.

Vse župnije na noge, da se skupno poklonimo svojemu euharističnemu Kralju! — Prinesite s seboj svoja bandera, družbe, društva svoje zastave! Vsaka župnija naj nastopi pri procesiji s svojim pevskim zborom! Vsa ribniška dekanija naj se te dni strne v en pobožen vzdih: Hvaljeno in čiščeno naj vedno bo presv. Rešnje Telo!

c Križanska moška in mladeniška Marijina družba ima jutri na praznik Velikega Smarna cerkveno opravilo v družbeni cerkvi zjutraj ob 6 s skupnim sv. obhajilom, zvečer ob 6 pa slovesen shod.

Za prvi Marijski kongres je treba zelo hitro doguati število udeležencev vsake župnije, ker drugače ne bo mogoče poskrbeti za zadostno število vlakov in voz. Zato naj povsod 15. in 17. t. m. pozovejo vse, ki žele počastiti Marijo na kongresu in si ogledati novo cerkev na Rakovniku, da se takoj priglase in kupijo izkaznico. Če gospode pa prosimo, naj vsaj do 20. t. m. po dopisnici sporoče: koliko izkaznic so oddali že, koliko udeležencev bo iz dotične fare sploh, do 24. t. m. pa po čeku (z znakom M. K.) pošljejo tudi do tedaj zbrano vsoto za kongres. Sporočite tudi druge želje, da jih bomo po možnosti upoštevali. Še enkrat opozarjamo, da kongres ni namenjen samo ženskam ali samo Mar. družbam, marveč vsem častilcem Marijinim in naj bi zlasti fantje in moške pokazali javno svoje zaupanje v Marijo. Zelo dobrodošle bodo zastave društev in družb ter narodne noše, pevski zbori in zbori molilcev, da bo spreved v Marijinim kipom veličasten. Pripravimo se, agitirajmo vsi za ogromno udeležbo, ki naj pokaže svetu, da smo Slovenci Mariji posvečeno ljudstvo. Načelstvo zunanjih priprav.

Naznanila.

O. Z. javnih nameščencev ima nujno sejo širšega odbora v četrtek, 14. t. m., ob 20. uri pri »Mraku«. Na razpravi bo več važnih vprašanj, zato naj ne manjka nobenega delegata. — Predsedstvo.

Društvo trg. potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 17. avgusta 1924 ob 10. dopoldne v salonu hotela Lloyd v Ljubljani, Sv. Petra cesta. Prijave za pristop k društvu in eventualna pojasnila v pisarni, Ljubljana, Gradišče 17-1.

Glavna skupščina Jugoslovenskega žumarskega združenja v Sarajevu. Za letošnje glavno skupščino, ki se vrši v Sarajevu v času od 22. do 26. avgusta odobril je gospod minister saobračaja polovično vožnjo po vseh državnih železnicah in parobrodih. Udeležencem skupščine pošlje direkcija šum v Sarajevu legitimacije, na temelju katerih dobijo na odhodni postaji karte za polovično ceno z veljavnostjo od 20. avgusta do 2. septembra. Na povratku dobijo istotako polovično karto,

ako imajo potrjeno na legitimaciji udeležbo na skupščini. Jadranska plovitba d. d. dovolila je udeležencem skupščine za povratek po lovično vožnjo na progi Kotor-Sušak za čas 27. avgusta do 2. septembra na podlagi iste legitimacije. Kdor bi legitimacije pravočasno ne prejel, naj jo reklamira pri direkciji šum v Sarajevu.

Godbene društvo v Domžalah proslavi v nedeljo, dne 17. avgusta 40 letnico svojega obstoja. Priglasile so se že tudi mnoge druge godbe, ki hočejo pokazati simpatijo do jubilantov. Ker je omenjena godba obče znana se pričakuje povoljnega obiska. Popoldanska prireditev se vrši na vrtu kolodvorske restavracije in g. tovarnarja Ravnikarja.

Prostovoljno gasilno društvo v Polhovem Gradcu naznanja, da se vrtna veselica, dne 15. avgusta t. l. vsled velike nesreče, ki je ob zadnji povodnji zadela naš kraj, ne bo vršila. Predmeti, ki so se nabrali za srečolov, se spravijo za pozneje; kar se ne da shraniti se bo prodalo v korist gasilnega društva v Polhovem Gradcu, dne 12. avgusta 1924.

n Predvor pri Kranju. Ljudski oder iz Ljubljane uprizori v petek na praznik dne 15. t. m. ob 3 popoldne v društvenem domu v Predvoru velezanimivo in smeja polno veseloigro v treh dejanjih »Težke ribe«. Vsi prijatelji lepe zabave in naših odrov, iskreno vabljeni.

Narodno gledališče.

Slavnostna predstava v opernem gledališču. Na dan otvoritve velesejma dne 15. t. m. ob pol osmi uri zvečer se vrši v našem narodnem gledališču slavnostna operna predstava na čast udeležencev otvoritve ljubljanskega velesejma. Vpizori se velika ruska opera »Carjeva nevesta«, pod vodstvom kapelnika Balatke in v režiji režiserja Bučerja. Ta večer nastopi cela vrsta naših najodličnejših solistov. Glavno vlogo Marte poje gna. Rozumova, trgovca Sobakina g. Beletto in Gerjanova g. Popov. Lanska zasedba te opere je nekoliko izpremenjena ter objavimo natančno zasedbo v jutrišnji številki našega lista. Vstopnice za to predstavo so v predprodaji pri dnevnih blagajni v opernem poslopu od 10. do pol 1. in od 3. — 5. popoldne.

Vpizoritev ljubljanske drame na čast udeležencev velesejma v Ljubljani. Drugi dan velesejma, v soboto 16. t. m., vpizori ljubljanska drama ob 8. zvečer angleško veseloigro ameriških avtorjev Glassa in Kleina »Firma P. B.« Njeno dejanje se suče v trgovskih krogih ter sloni na sreči in nesreči ter humornosti dveh družabnikov, ki vodita firmo P. B., njunih potnikov, uslužbencev in sodnikov. Vsa veseloigra je polna komike, si tuacijske in besedne, v katero dnu pa se zrcali plemenitost src nastopajočih glavnih oseb. Pepelika igra g. Lipah, njegovega družabnika g. Šest, gospodično Zlatopero g. Savičeva, gospo Pepelikovo g. Medvedova, gospoda Pazinskega g. Putjata. Nadalje nastopijo: gna. Mira Danilova, gna. Vida, gna. Ježkova, gna. Gorjupova, g. Plut, g. Cesar, g. Terčič, g. Dretnovec, g. Jan, g. Medven in g. Sancin. Režira g. Putjata. — Nadaljni spored dramskih predstav na čast udeležencev velesejma bo pravočasno objavljen.

IV. Ljubljanski velesejem.

Marsikdo se bode še spominjal, ko je pred dvema leti »Tea Import« prvič razstavila svoje dočim lično opremljene originalne zavitke ČAJNIH MESANIC s znakmo »BUDDHA«. Različno je bilo mišljenje. Danes pa lahko konstatiramo, da si je ta trdka z njenim načelom solidnosti zasigurala bodočnost; vesti, ki prihajajo iz vrst komentatorov, nam to potrjujejo. In kako bi tudi ne, saj vemo, da je čaj čislán že več stoletij, priljubljen je vsakomur, kdor dobi zanesljivo dobro blago, res je, med vojno se je na tem polju mnogo grešilo in se včasih kupilo blago, ki ni niti imenu odgovarjalo. Vsled teh okoliščin nadela si je zgoraj imenovana trdka princip paketirati (ker odprti čaj se prav hitro zdiši, zgubi svojo fino aromo in se navzame slabega vonja) le prvovrstne kvalitete indijskih in kitajskih čajev. Ohranimo si zategadelj trdiko »TEA IMPORT« v spominu in vsakomur, ki želi piti čašico dobrega čaja, svetujemo, naj poskusi s zavitkom »ČAJNIH MESANIC« »BUDDHA«, ki se dobe pri vseh trgovcih. Zahtevatvi pa je poleg zavitka tudi navodilo o pripravljanju.

Učiteljski vestnik.

Ali je šlo za »zarado«? V Urad. listu št. 57 iz leta 1923 je bil razglašen natečaj za sestavo abecednika in čitank za osnovne šole v kraljevini SHS. Rok je potekel že 1. aprila t. l. Kot so prinesli časopisi, se je oglasilo okoli 60 avtorjev. Ti časopisi so govorili tudi o nekih komisijah v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Minulo bo po roku že 5 mesecev, pred duri je že novo šol. leto, a te pregledovalne komisije menda še delati niso začele. Kaj pa, če je bilo vse skupaj samo poteza za novo zarado »državotvornih elementov«, ki so imeli stara dela že pripravljena in nova morda niti v poštev ne bodo prišla. Ali bi ne bilo dobro malo pogledati in pobezati pri »Prosvetnem oddeljenju v Belgradu«, da vsa stvar ne zaspi? Javnost bi pa morala tudi vedeti, kdo so člani teh komisij! Pa ne, da bi bili avtorji sami! Pri nas pa bo

treba paziti na to, da ne bo merodajno samo mnenje teh in gotovih gospodov iz »Učiteljske tiskarne«.

V Moste je bila imenovana tik pred padcem Pribečičevim gospa Lokarjeva, ki ima doslej 5 službenih let! Gospa P., ki ima 20 (dvajset) službenih let in izborna oceno in še več drugih s 15. in več službenimi leti — pa so bile prezrte. UJU-ju! Ali je potem kaj čudno, če smo se tudi učiteljice oddahnile, ko je težka Jelenčeva roka omahnila pod klop. In ti ljudje imajo še tako drzno čelo, da vže vnaprej pripeljejo, ko nova vlada še ni ganila mazinca proti kakemu srbitorimu UJU jevcu. To dela slaba vest, kaj ne, V »Jutru« pripoveduje član znane klike iz Učit. tiskarne, da bode Slovenčev informator dobil odpustnico iz UJU, češ da jih izdaja. Da dobi v odpustnici boljše rede, povemo še to, da je bil ta stab sklenil in določil kot naslednika Gangla — čujte, čujte — urednika Učit. Tovarša, mladega Dimnika!

Orlovski vestnik.

Polovična vožnja za podzvezne tekme. Kupite na vstopni postaji celo vozovnico do Ljubljane. Tu je ne oddaste, ampak jo obdržite, ker bo veljala skupno z izkaznico, ki jo dobite pri OP tudi za vožnjo nazaj.

Iz Železnikov. V nedeljo 17. avgusta t. l. praznuje naš odsek svojo 15 letnico. Spored slavnosti je sledeči: Dopoldne ob pol 10. uri sprejem gostov in obhod po trgu; ob pol 11. uri govor in sv. maša; po cerkveni slovesnosti tabor pred cerkvijo. Popoldne ob 3. uri javna telovadba in ljudska veselica. Pri prireditvi sodelujeta godba iz Sela in Mladinskega doma iz Ljubljane. Praznovanje naše 15 letnice obeta biti nad vse sijajno. Vse okoliške in daljne vasi iz selške doline se pripravljajo z največjim veseljem na udeležbo. Vse hiti za narodnimi nošami. Vsakdo iz doline bi se rad pokazal ta dan v Železnikih bodisi na konju, na kolesu, v kroju ali v narodni noši. Železnikarji sami, čeprav hude zaposleni za borbo vsakdanjega kruha, žrtvujejo ves prosti čas pripravam. Cel teden pletejo pridna domača dekleta pozno v noč krasne vense, možje in fantje pa pripravljajo nebroid mlajev, kateri bodo ta dan krasili naš trg. Vse dela, mlado in staro in z veseljem pričakujejo nedelje. Vabimo vse prijatelje Orlovске organizacije, da pohite v nedeljo v naš trg, da skupaj manifestiramo za orlovsko idejo v selški dolini.

Za Orlovsko prireditev v Črnomlju, dne 17. avgusta je dovoljena polovična vožnja, M. saobr. br. 16545. Velja od 16. do 18. avgusta. Lepo priliko imate, prijatelji Belokranjine, da pohiite v Črnomelj gledat naš belokranjski orlovski naraščaj, in obenem dostojno proslavite 15 letnico črnomljskega Orla. V nedeljo z vlakom ob 10. dopoldne in nazaj ob pol 8. zvečer. Bog živi!

Turistika in sport.

Hitrostna gorska dirka dne 24. avgusta 1924 na Vrhniki, ki jo priredita pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kraljice Marije Avtomobilski klub kraljevine SHS, sekcija Ljubljana in Motoklub Slovenije v Ljubljani, se vrši na sportno tako zanimivi progi in na pokrajinsko tako lepem kraju, da je primerno ohraniti posamezne prizore na slikah. Prireditelja vabita vsled tega vse gg. amaterske fotografe, da porabijo to priliko ter izvrše po možnosti čimveč posnetkov. Posnetki naj vpoštevajo sport in pokrajino. Namenjeni so propagandi in za poročila v inozemstvo. Da obodrita gg. amaterske fotografe, razpisujeta za najboljše slike 3 nagrade po 300 Din, 200 Din in 100 Din. Slike je predložiti tekom 8 dni po tekmi sportnotehnični komisiji autokluba, Ljubljana, Dunajska cesta 12, pritličje, ki svobodno odloči in nagradi. Nagrajene slike postanejo last autokluba. — Avtomobilski klub kraljevine SHS, sekcija Ljubljana, Motoklub »Slovenija«, Ljubljana.

Hitrostna gorska dirka na Vrhniki, ki jo priredita Avtomobilski klub kraljevine SHS, sekcija Ljubljana in Motoklub Slovenije, se je iz tehničnih vzrokov preložila na 24. avgusta 1924. Spored ostane isti. — Avtomobilski klub kraljevine SHS, sekcija Ljubljana, Motoklub »Slovenija«.

Nova avtomobilska proga. V tekočem tednu otvorijo združene občine Črna in Mežice novo avtomobilsko progo in sicer: Črna-Mežice-Prevalje. Omnibus bo odpeljal iz Črne po 4. zjutraj in pripelje v Prevalje kolodvor k jutranjemu vlakom ob 5.15. Ob 8.30 se vrne iz Prevalj v Črno, kamor dospe okoli 9.30. Popoldne odhaja iz Črne ob 14.30, dohod Prevalje kolodvor ob 15.30, odhod Prevalje kolodvor ob 18., prihod v Črno ob 19. — Z otvoritvijo te proge se ustreže v največji meri potrebam domačega prebivalstva, trgovstva in posebno pa še turizma, katerim se nudi sedaj prilika v najkrajšem času iz Kamniških planin posetiti Peco, Uršulo itd.

Darovi.

Ob Sorškem mostu je v nedeljo, dne 10. t. m. popoldne nabrala ga Mara Zormanova v družbi gdne Možina 9390 kron za družine žrte nesreče v Sorški kotlini. Denar je bil izročen županstvu, katero naj blagovoli zneske po prevdaru razdeliti med najpotrebnejše. Vsem cenjenim darovalcem, ki so se prošnji odzvali povrni Bog stotero!

Gospodarstvo.

Letošnji velesejem.

Letošnji ljubljanski velesejem ne bo nudil prilike samo za udeleževanje gospodarskih krogov, ki bodo na velesejmu dobili kupce za razstavljeno blago in trgovcev, ki bodo imeli najboljšo priliko izbrati si med množico razstavljalcev, ki jih je doslej čez 600, dobavitelje, ki bodo v stanu nuditi najboljše dobavne pogoje. Z velesejmom je združena namreč tudi lovška sportna in higijska razstava, kateri se bodo pridružili tudi filmi in tozadavna predavanja.

Velike važnosti bo tudi letošnja razstava konj, kar bo v prvi vrsti zanimalo naše kmetovalce.

Vsekakor je dobil velesejemski prostor z lepoumerjenimi nasadi, na katere se odpre pogled takoj pri vstopu, lepšo zunanost.

Ker le še dva dni manjkata do otvoritve, je razstavljalni prostor zelo obljuden in živ. Razstavljalci dovažajo blago in streme za čim okusnejšo prirediteljo prostorov in dovolj širokopotezno reklamo. Predvsem je opaziti, da bo zelo dobro zastopana metalurški in pa strojna industrija, katere razstavnih predmeti se že montirajo ali pa so že montirani na svojih prostorih. V pisarni je polno obiskovalcev.

Zanimanje za prireditev kažejo mnogoštevilni napovedani obiski gospodarskih organizacij (cele vrste trgovskih in obrtnih zborov) kakor tudi posameznikov. Saj se jim nudi vse mogoče ugodnosti. Pa tudi inozemstvo nam z visokim številom razstavljalcev (144) priča o svojem interesiranju za pridobitev naših tržišč. Ravnotako je tudi velikopotezna propaganda poskrbela za interes inozemskih kupcev za naše izdelke, predvsem za lesno industrijo.

Pomanjkanje pšenice v Angliji.

Ko beremo poročila o zopet preteči lakoti v Rusiji in se spominjamo grozot lakote iz l. 1921., v kateri je moral prisločiti Rusiji na pomoč cel svet, se nam zdi skoro neverjetno, da bi kaj takega moglo nastopiti v Angliji.

Če bi imela Velika Britanija živeti samo od svoje pridelke žita, bi tudi ona kmalu spoznala, kaj je to lakota. Če bi sodili po lamentacijah velikih najemnikov v začetku žitne kampanje in po njihovi zahtevi, da morajo mlinarji kupovati angleško žito, bi mogli misliti, da je toliko pšenice v Veliki Britaniji, da ne vedo kam z njo.

Po statističnih podatkih je Velika Britanija uvozila od 1. avg. 1923 do 1. avg. 1924 30 milijonov quarterjev pšenice in moke, medtem ko je znašala žetev domače pšenice v preteklem letu samo 7 in pol milijona quarterjev (quarter je približno ena tretina met. stola). Iz tega je popolnoma jasno, da je Anglija odvisna od dovoza tuje pšenice in ker prihaja ta uvoz iz angleških kolonij po celem svetu, preči Angliji nevarnost lakote, če ti dovozi iz kateregakoli razloga izostanejo.

V začetku tekoče žitne kampanje (t. j. pred približno dvema mesecema) je obstojala velika diferenca med cenami angleške domače pšenice ter med ceno kanadske in laplatske pšenice. Ker pa so žitni producenti, večinoma najemniki na velikih posestvih zahtevali, da mlinarji kupujejo predvsem angleško žito, kar je popolnoma opravičeno z nacionalnega stališča. Sedaj so se cene približno izenačile, pa tudi zaloge domače angleške pšenice so se skrčile na minimum.

Notacija za angleško pšenico se suče okoli 55 šilingov za 504 angl. funte (angl. funt ima 0.453 kg, torej približno polovico kg), fob, Manitoba pšenica št. 1 (iz Kanade) pa notira 54 šilingov v angleških pristaniščih.

Tržno poročilo.

g Cene živini, telei in prašičev 13. avgusta 1924 v Ljubljani. Voli debeli prvovrstni izjemoma za kg žive teže po Din 14—15. Voli debeli 13—14. Voli za vprego 12.50—14. Biki rejeni teški 14—14.50. Biki lažji 12.50—13. Krave rejene 10.75—12.50. Krave klobasariče 7.50—8.75. Teleta živa, težja, debela 19.50 do 20.50. Teleta živa, lažja 17—19. Teleta zaklana po kakovosti 23—24. Teleta zaklana, težka, pitana, izjemna cena 25. Prašiči živi, težki 22—22.50. Prašiči živi, peršutarji 19—20. Prašiči zaklani 25.50—26.50. Cene se od zadnjega tedna niso nič spremenile, le ono najboljše pitano blago se je prodalo v maloštevilnih slučajih boljše kot običajno, kot znak, da dobro rejenega in pitane blaga primanjkuje in se lahko proda. Teleta so deloma svojo ceno obdržala in se je istotako le za najboljše blago plačevalo višje cene kot doslej. Kakor se vidi smo na višku cen letošnje sezone in ni pričakovati, da bi se mogle cene kaj dvigniti.

g Tržne cene v Trbovljah, dne 9. avgusta. Govedina v mesnicah: I. 24, II. 22; na trgu: I. 23, II. 22. Teletina v mesnicah: I. 30, II. 26; na trgu: I. 27.50, II. 25. Svinjina, meso na trgu: 32.50, slanina 34—36.50, mast in сало 35—37.50, prekajeno meso 40—45, gnat 45. Perutnina: piščanci 15—25, kokoši 40—50. Mleko: 4—4.50, surovo maslo 60, čajno maslo 70. Jajca: 1.50 komad. Kruh: beli 6.30, črni 5.30. Specerijsko blago: kava 49—76, sladkor: kristalni 20.50, v kockah 22.50, milo 19.50. Moka: št. 200 6.50. Krma: seno 0.50 do 1. Sočivje in sadje: paradizniki 5.50, grah v strožu 8, fižol v strožu 2—2.50, novi krompir 1.50, salata 6.50, glavna zelje 6, paprika 1—1.50 komand, slive 6, jabolka 4—5, hruške 6—9, česen 0.25—0.50 komad, gobe: lisičke 2, čebula 2—3, kumare 0.25—1 komad.

g Občni zbor. Parna opekarna d. d. v Kosezah ima redni občni zbor 31. avgusta t. l.

g Likvidacije. Krojaško nakupovalno društvo v Ljubljani, reg. zadruga z o. z. ter Nakupovalna in produktivna zadruga kovinskih in sorodnih obrtov za Slovenijo v Ljubljani, r. z. z o. z. sta prešli v likvidacijo.

g Sprememba firme. Tovarna izdelkov iz pločevine in kovin Emil Lafovic in drug, d. d. v Ljubljani spremeni po sklepu občnega zbora firmo v »Saturnus«, d. d. za industrijo pločevinastih izdelkov.

g Povišanje glavnice. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo sledečim delničnim družbam zvišati svojo glavnico brez predhodne državne odobritve: Tovarni zaves

»Stora« d. d. v Št. Vidu, od 250.000 na milijon dinarjev; Zadrugi banki d. d. v Ljubljani, od 3 na 5 milijonov dinarjev; Kreditnemu zavodu za trgovino in industrijo, od 12 in pol na 25 milijonov dinarjev.

g Kongres srbskih zemljoradniških zadrug. Letos se vrši kongres srbskih zemljoradniških zadrug v Užicah dne 25. septembra.

g Italijansko-jugoslovanska trgovska zbornica v Palermu. Dne 5. t. m. se je konstituirala v Palermu italijansko-jugoslovanska trgovska zbornica. Predsednik te zbornice je Vincenzo Signorino, a tajnik odvjetnik Filippo Lo Vetere. Dosedaj obstoje sledeče italijansko-jugoslovanske trgovske zbornice v Italiji: v Rimu, v Milanu, v Genovi, v Bari, v Trstu, na Reki, v Bielli in sedaj v Palermu. Zanimivo bi bilo izvedeti, koliko Jugoslovancev je članov teh italijansko-jugoslovanskih trgovskih zbornic in če so Jugoslovani sploh zastopani, kdo so sploh ti Jugoslovani.

g Produkcija suhih višenj v Dalmaciji. V Dalmaciji vlada veliko vpraševanje po suhih višnjah. Cena je poskočila od 1200 Din na 1500 Din pri meterskem stotu. Dosedaj se je že izvozilo preko Trsta v severno Ameriko krog 15 vagonov tega produkta. Računa se z izvozom še krog 5 vagonov. Letošnja letina višenj je bila za polovico manjša kot lansko leto.

g Naše čebelarstvo. Leta 1921 se je našlo v Jugoslaviji 533.409 panjev, leta 1922 516.280 panjev, a v letu 1923 494.061 panjev. Od tega odpade na Slovenijo 52.000 panjev. Najboljše razvito je čebelarstvo v Srednji Sloveniji. V Srbiji gre razvoj čebelarstva navzdol. Srbija ne producira medu in voska za svoje lastne potrebe, Hrvatska in Slavonija pa producira lastno svojo lastno potrebo. Isto velja za Vojvodino. V Dalmaciji ni čebelarstvo posebno razvito, vendar je dalmatinski med izredne kvalitete. Najmanj panjev šteje Črna gora. Nekoliko boljše stoji čebelarstvo v Bosni in Hercegovini. Posebno je na glasu Hercegovski vosek. — Letos se prodaja med po 18 do 19 dinarjev na debelo, a po 25 do 30 dinarjev na drobno. Letošnja produkcija medu v Sloveniji je bila po kvaliteti, kakor tudi op kvantiteti dobra. Samo to škoduje slovenskemu medu, da je letos preveč temne barve, zato se le malo izvažja v inozemstvo. Sicer pa ovira naš izvoz v Avstrijo precej visoka avstrijska uvozna carina. A Avstrija je bila precej dober naš odjemalec.

g Polovanje naših gospodarskih krogov v Prago. Češkoslovansko-jugoslovansko narodno-gospodarsko združenje v Pragi, ki je v preteklem letu priredilo izlet češkoslovanskih trgovcev, industrijev in obrtnikov v Jugoslavijo, je poslalo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani dopis, v katerem izreka željo, da bi se priredil skupen izlet naših gospodarskih krogov na jesenski praški veliki sejem, ki se vrši od 21. do 28. septembra 1924. Poleg obiska velikega sejma, je nameravan tudi poset najvažnejših trgovskih in industrijskih centrov češkoslovanske republike. Potovanje bi trajalo v celem 10 do 15 dni. Ker bi se z iz-

letom vrnil poset, ki so nam ga namenili lani, sko leto češkoslovanski gospodarski krogi, a bi bil tudi poset trgovskih in industrijskih tržišč v češkoslovanski republiki za vse udeležnike velikega informativnega in podučnega pomena. Želi zbornica, da bi se izleta udeležilo čim večje število naših trgovcev, industrijev in obrtnikov. Natančen načrt potovanja bo mogoče izdelati, ko bo število udeležencev vsaj približno znano. Zato prosi zbornica, da se blagovolijo javiti čimprej vsi, ki se nameravajo udeležiti potovanja. Vožna bi stala (z uporabo sejmske legitimacije) z brzovlakom III. razr. približno 685.02 Din, II. razr. 924.60 Din. Za stanovanje in hrano je računati približno 250 Din dnevno.

g Tržaške ladjedelnice. Od začetka tega leta so tržaške ladjedelnice dobro zaposlene. Pred vojno, leta 1913. so one zgradile ladij s tonažo 61.757 ton, več kakor vse italijanske ladjedelnice v istem letu. V statistiki ladjedelstva v svetovnem obsegu so stale tržaške ladjedelnice na 7. mestu. Po vojni pa so se razmere izpremenile. V prvem povojnem letu 1919. se je zgradilo v tržaških ladjedelnicah 15.126 ton ladijske tonaže, v celi ostali Italiji pa 83.000 ton. Za leto 1920. so odgovarjajoče številke sledeče: Trst 62.458 ton, Italija 100 tisoč 190 ton; l. 1921. Trst 72.211 ton, Italija 164.748 ton; l. 1922. Trst 65.716 ton, Italija 191.177 ton; l. 1923. Trst 7.515 ton, Italija 66.523 ton. Kakor je iz tega razvidno, je bilo l. 1923. za ladjedelstvo zelo slabo v Italiji. pa tudi po celem svetu. Leto 1924. beleži izdatno izboljšanje. Ze v prvih treh mesecih t. l. se je v tržaških ladjedelnicah spustilo v morje 11.830 ton ladijskega prostora, torej več kot lani celo leto. Sedaj se nahajajo v delu ali pa so naročene sledeče ladije: 2 velika potniška parobroda, 5 motornih ladij, 2 tovarni ladij, 5 drugih parnikov, poleg teh trgovskih ladij še 1 križarka, 3 podmornice in 3 minonosci. Sedaj je v vseh ladjedelnicah zaposlenih 6802 delavcev.

g Zvišanje diskonta v Avstriji sklenjeno. Kakor smo včeraj poročali, so pričakovali dunajski bančni krogi, da bo avstrijska Narodna banka zvišala svojo diskontno obrestno mero na 15 odstotkov. Dne 12. t. m. pa se je vršila seja generalnega sveta avstrijske Narodne banke, na kateri se je povišala diskontna obrestna mera od 12 na 15 odstotkov, lombardna obrestna mera od 12 in pol na 15 in pol odstotka.

g Fordova tovarnica avtomobilov na Poljskem. — Tvrda Ford namerava zgraditi na Poljskem veliko tovarno avtomobilov, kjer bo zaposlenih 1200 delavcev. Dnevna produkcija bi znašala 100 avtomobilov. Avtomobili bi stali 240 do 450 dolarjev.

Izpred sodišča.

Francelj vbojaj mater, in nikar se ne ženi! Mati so mi povedali, da ti ne bodo ničesar dali, če se že sedaj oženiš. Ubogaj, ker sicer boš berač. — Tako je govoril v Burgerjevi gostilni v Mengšu posestnik Jože

Schicht

Pravo Schichtovo mlo z znamko „Jelen“

je priljubljeno pri vseh varčnih gospodinjah

Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

5

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

34

Hrom.

Kap ga je zadela na levi strani že pred božičem. Dva dneva so se tresli zanj domači, potem je šla smrt mimo njega.

Zdaj sedi v naslonjaču, ob strani pa stoji hči Kristina in zvesti prijatelj Gottlieb. Vsi drugi so odšli v cerkev.

Tudi Hartmann obhaja Silvestrov večer.

Pred njim leži na mizi pero in papir. Prime za pero z nepohabljenostjo in piše na bel list, medtem ko kleči hči pri mizi, stari prijatelj ga pa gleda z resnimi, solznimi očmi.

»Vpričo Boga in pred hčerjo Kristino Hartmannovo in Gottliebom Penkertem priznam, da je Robert Hellmich, ki se imenuje Robert Winter in je sedaj pri meni v službi, moj lasten sin. Vse prošim odpustitve, katerim sem storil krivico, najbolj starše Marte Hellmichove, in določam, da dobi Robert Hellmich po moji smrti iz mojega premoženja petnajst tisoč mark. Vse drugo dobi moja žena in otroka Bertold in Kristina v enakih delih. Blagoslovim vse otroke, tudi Roberta, ki naj več ne sovraži svojega očeta, in prošim Boga, da bi bil nam vsem milostljiv.«

Spodaj zapíše Hartmann kraj, datum in ime, Gottlieb Penker in Kristina Hartmannova pa podpišeta oporoko.

Kristina spravi listino in čuva zvesto bolnika s starim Gottliebom.

S Hartmannovega obraza diha mir.

Počasi se pokaže rdečica na čelu in svit v očeh.

Ko je dovršil pogumno, dobro delo, ne bi bilo tako težko stopiti na drugi svet —

Domači se vrnejo iz cerkve, večerja mine. Zdaj zahteva Hartmann, naj pridejo vsi k njemu v sobo in pijejo staremu letu v slovo. Da, hoče, da so veseli.

Toda pravega veselja ni. Ni jim hudo samo zaradi bolnika — Hartmannu je razmeroma dobro — vsi zro v skrbih v novo leto.

Ponosno, hladno ženo je prišla usoda z nemilo roko. Moža ni pač nikdar ljubila. Njeno srce je bilo pretrdo za pristno žensko ljubezen. Pač, na nekem mestu je bilo mehko. Ljubila je sina. Hči je ostala pri njeni tuji naravi tuja njeni duši. Sina, ki ni mogel stati na lastnih nogah, za katerega je vedno ona skrbela, njega je ljubila.

Zdaj jo je mučila težka bridkost. Ker ji ni hotel odkriti dr. Friedlieb vse resnice o Bertoldu, se je peljala z njim v mesto. Neki star, brezobziren sanitetni svetnik ji je rekel: »Draga gospa, počitek in naprsteč, mnogo naprsteč — potem bo še nekaj let. Ozdravljenje v tem slučaju ni mogoče.«

Tako je živela poleg otroka, k smrti obsojenega. In ker ni vedelo njeno srce nikdar nič o vdanosti v kako drugo voljo, je bilo brez tolažbe in polno jez in strahu.

Bertold ne ve nič o svoji usodi, pa tudi on ni vesel, ker se noče Lora z njim zabavati.

Kakor on, tako upira tudi Robert Winter vse upanje v prihodnost na lepo dekle in je poln težkih skrbi.

Najbolj mirna v družbi sta Gottlieb in Kristina. Njuni tihi duši nimata nikakih

vročih želj in boječih vprašanj na novo leto.

Lora pa — Lora — — —

Z bledim obrazom hodi sem ter tja, z velikimi boječimi očmi, in se prestraši, če jo kdo nepričakovano nagovori. In če se hoče smejeti, se prestraši kakor glas razbitega stekla.

In ko se kri tako težko pretaka v nji in jo napada vročina, katere ne more prenesti, gre pred hišo v mrzli Silvestrov zrak in strmi po temnem potu, ki pelje v mesto.

Glej, vsi venci ovenejo. Če prihaja kralj skozi okrašena vrata, so rože že ovele, in če mine kratka slovesnost, padejo na tla. Pesniki obešajo zelene lavrikove vence v sobi. Pa kmalu se igra lahen veter, ki prihaja skozi odprto okno, s suhimi listi. Tako suho je postalo tudi zeleno navdušenje večera, ko je dobil pesnik venec. Na oltarjih in cerkvenih stenah venejo venci in z grobov jih odpiha slednjč veter kot suhe plevce. Celotno otroških rokav niso venci stalni; ob hladni večerni zarji zamrznejo na zapuščenem igrišču.

To je usoda cvetlic in ljudi.

Toda ljudje ne žalujejo dolgo za cvetjem, ki hitro premine. Poiščejo nov vrt, novo trato in spletoje nov venec.

Eden je pa samo enkrat zelen.

Tega plete Bog sam s svojimi rokami iz nežnih lističev in belih cvetov, ki jih utrja v tihem, neograjenem kotu svojega raja in okraši z njim čelo otroku, ki odpotuje v svet.

V tihih urah gleda človek ta venec in tuž duh iz daljnega cvetočega vrta našega hrepenenja čuti njegova duša.

Mati vidi venec na čelu otroka, če spi kot smeh in roža v postelji.

Prijatelj mladine ga vidi, če se ustavi na igrišču, ko se razpletajo kodri vriskajočih deklet, popadajo klobuki z glav, se zgube pisani trakovi, vidi zeleni venec z belimi cveti na otroško srečnih glavah.

Mladenč ga vidi in vsrkava srečen njegov duh, če se verjetno in zaupno skloni k prvemu poljubu na belo čelo izvoljenke. Uboga, stara devica ga čuti kot krono in se sklanja z nasmehom k preprostemu delu, kot skriven kraljevski otrok, ki služi.

Nuna ga vidi, če čuje pri mrtvi sestri, ki z belim obrazom leži v črni rakvi.

Tega venca Lora nima več.

Marsikomu ga ukradejo.

Mnogo jih je, ki jim ga strga z glave divji vihar življenja.

Marsikomu ovne pod žarečimi udarci žil.

Mnogi, mnogi ga zgube za nič, ker ga ne poznajo; če bi ga v resnici poznali, ga ne bi dali.

Nekateri ga zaigrajo.

Lora ga je zaigrala.

Zdaj ji žvižga zimski veter čez odkrito glavo. Zebe jo.

Zdaj čaka kot vse, da bo prišel tisti, ki jo je oropal, da jo bo branil proti mrazu in pokrtil njeno glavo s krono žene in matere, spleteno iz palmovih vejic miru.

— — —

Mučno brez spanja je minila Silvestrova noč.

Zjutraj je čakala Lora tolažilnega pisma. Prišla je samo razglednica s tiskanim napisom:

»Vse najboljše k novemu letu«

Podgoršek domačemu fantu Šešku. Bilo je to na velikonočni ponedeljek. Kmaloma na to pa sta se oba malo bolj razgrela. Letele so steklenice in eden je razbil celo svetilko. Kar naenkrat pa se je začelo: »Podgorška tepejo!« In res jih je mož precej dobil. Dobil je več poškodb na glavi, pod desnimi podkolenjakom pa je dobil globoko rano z nožem. Dr. Travnar je ugotovil na podlagi zdravnikovega izvida, da je vsled te poškodbe noga koničasto zavita in da je prerezanih več živcev in žilic. Najnevarnejši pa je prerez živca, ki vodi stopalo, katerega poškodovanec še danes ne more dvigniti. Treba bi bilo konce živca izgrebsti iz mesa in jih zašiti, da bi se stvar nekoliko po-

pravila. Šešek se je zagovarjal s pijanostjo. Zaslišanih je bilo okrog 12 prič, ki so v bistvu potrdile obtožnico in se je ugotovilo pri obravnavi, da je bil tudi Šešek izzvan, in da je dobil eno z burkljami po glavi, da se mu še sedaj pozna. Drago pa bo plačal fant svojo neprevidnost in pretepanje z nožem. Obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe in bo moral plačati poleg stroškov še 7583 Din za bolnico, zdravila, obleko, bolečine in za odhod zaslužka. Zahteve za morebitne nadaljnje odškodnine pa si je zastopnik oškodovanca še pridržal.

Spor radi matere. Hud mož in oče je užitek Janez Hren v Zagriču v litijem okraju. — Prepisal se je mož že dolgo s

svojo ženo, ki ga je radi pretepanja zapustila in se ločila. V ta prepis se je vmešaval v prilog matere tudi njen sin Anton. Oče in sin sta se sprla pri neki taki priliki v kleti in sicer radi krompirja. Stari mož je udaril, kot pravi obtožnica, sina s trdim predmetom po glavi tako, da je ležal sin dve uri nezavesten v kleti in je bljuval kri. Oče se je zagovarjal s silobranom in je trdil, da ga je napadel sin z motiko v njegovi sobi. Po izjavah prič je mož domačim baje vedno nagajal. Tako je nekoč nametal prešičem trske v korito, salato pripravljeno za kosilo, pa je polil s petrolejem. Mož je bil obsojen na 14 dni zapore in bo plačal tudi precejšnjo odškodnino. —

Meteorološko poročilo.					
Ljubljana 308 m n. m. viš					
Normalna barometriška višina 786 mm.					
Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Baromet. difer. v C	Nebo, vetar	Pavčina v mm
12. 8. 21 h	733.1	18.1	0.8	jasno v.	
13. 8. 7 h	734.1	17.7	1.0	obl. j. z.	1.1
13. 8. 14 h	734.7	20.4	0.7	obl.	

Naročajte „Slovenca“!

Pletilke

Izurjene, ki razpolagajo z dobrim strojem, dobijo delo na dom. - F. in I. GORICAR, Sv. Petra cesta 29, Ljublj.

Iščem 25 - 30 let staro, mirno, pošteno in boljše gospodično vzgojiteljico

3 trem otrokom, ki bi znala tudi nekoliko šivati. Hrana v hiši. Plača po dogovoru. - Ponudbe pod »Vzgojiteljica« št. 4713 na upravo lista.

ZOBNI ATELJE

E. KODER

KRIZEVNIŠKA ULICA št. 8
ZOPET redno sprejema

Katerekoli SLUŽBE

IŠČE 26-letni mladenič z znanjem slov., hrv., nem., in deloma italijan.; zmožen je strojeplasti in knjigovodstva. Nastop takoj ali pozneje. - Ponudbe pod šifro »Onesta« na poštini urad PIŠČE pri Brezicah. 4681

IŠČE se VAJENEC

za fino krojaško obrt. - F. IGLIČ, Kolodvorska ulica 28 v Ljubljani. 4673

Absolventinja dvo-razredne trg. šole išče primerno službo. Vešča je tudi nem. in srbohrvatskega jezika. Gre 1-2 meseca tudi brezplač. Cenj. ponudbe pod »Začetnica« št. 4672 na upravo lista

MIRNO SOBO

3 Ljubljani ali predmestju IŠČE gospodična. Ima svojo posteljo. Cenj. ponudbe na upravo pod »Mirna soba«.

Prodajam dobro ohranjeno KITARO in BUGARIJO po ugodni ceni. - Naslov pove uprava pod številko 4640.

Stanovanje v vili

z dvema sobama, pritliklami, elektrika in vodovod, se takoj odda. Letna najemnina. - Ponudbe pod »20.000« na Aloma Company, Ljublj.

Vodilno moč

Žensko ali moško, za izdelovalnico perila, z večletno dobro uspevajočo prakso, se takoj sprejme. - Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega službovanja in zahtevno mesečne plače na upravo »Slovenca« pod št. 4534.

Kdor da več

za priporočilo svoje tvrdke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje česče večje škode.

Zahvala.

Za izkazano sožalje in mnogobrojno spremstvo na zadnji poti našega nepozabnega sorodnika, gospoda

Rafaela Giontini

trgovca

se najtopleje zahvaljujejo

žalujoči ostali.

Ljubljana, dne 12. avgusta 1924.

Salda-konfi. štracc. blagajniške knjige.

amerikanske jourmale.
odjemalne knjižice itd.

Knjigovoznica K. I. D. v Ljubljani -- Kopljarjeva ulica 6/II.

NA STANOVANJE

sprejem preprosto gospodično. - Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 4711.

DVE meblovani ali nemeblovani SOBI

z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom oddam 15. avg. Naslov pri upravi. 4676

PRODAJA V O Z

po zelo ugodni ceni: 1 landauer, 1 brum, 1 gig ter razna konjska OPREMA. - Natančneje se poizve pri GRADBENEM PODJETJU G. TONNIES, dr. z o. z., Dunajska cesta 25. 4669

WORTHINGTON.

SESALKA

rabljena, dobro ohranjena, za 12 atm., črpalna zmoglost 200 do 250 l na minuto, se kupi. - Ponudbe na upravnishvo lista pod šifro: »Worthington-sesalka 4626«.

Ne prezrite!

paviljon J 431

(zunanja stran)

ker se Vam nudi ugodna prilika nabaviti si vsakovrstnih čepic za gospode in dečke v najrazličnejši obliki ter po najugodnejši ceni.

Izdelovalnica ČEPIČ (SLOVENIJA)

I. Gogala

JESENICE.

Dva konja

(dirjača) po »Vandetti«

1 kočijaški voz, 2 faetona, konjska oprava

radi nakupa avtomobila takoj po ugodni ceni za oddati pri EGON SCHWAB, Ptuj.

JUHAN

Denite
v juho in prikuho
krepčilo hrane

— Juhana —

Imate iz preprostih jedil
izvrstno, zdravo in redilno
hrano.

— ZNIŽANE CENE! —

— Najbolje se kupi brez dvoma —

»Pri nizki ceni«

IGNAC ZARGI

LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta št. 3.

Nudi cenj. odjemalcem razno damsko, moško in otroško perilo, razne nogarice v vseh barvah, svilnate flor-nogarice za dame ter velika izbira potrebščin za šivilje, kakor razne nakite, trese, svilne, vezene itd., dalje velika izbira potrebščin za krojače.

— ZNIŽANE CENE! —

Oglejte si pred nakupom najfinejše

„PFAFF“ ŠIVALNE „PUCH“ STROJE

PUCH kolesa po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

Pri IGNACIJ VOK, LJUBLJANA

Sodna ulica št. 7

Paviljon H 281-282

RESTAVRACIJA

v »OFICIRSKEM DOMU« ljubljanske garnizije

se odda na javni licitaciji

katera se vrši dne 18. AVGUSTA t. l. ob 9. uri v Oficirskem Domu (kasarna Vojvoda Mišića). — Ponudbeniki imajo položiti kavicijo 10.000 dinarjev. — Od strani Oficirskega Doma se stavi restavraterju na razpolago potrebne prostore z inventarjem in razsvetljavo. — Podrobna pojasnila daje kapetan Koprivec (komanda Drav. div. obl. »Zvezda«, 2. nadstropje) vsak dan od 16. do 17. ure.

VII. dunajski

mednarodni sejem
od 7. do 14. septembra 1924

Najugodnejša prilika za vse stroke.

Največja izbira! Brezkonkurenčne cene!

Veliki uspeh dunajskega pomladnega sejma: 100.000 kupcev.

Velika godbena in glediška slavnost mesta Dunaja.

Pojasnila:

Wiener-Messe Wien VII.

kakor tudi vsa častna zastopstva,

v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4,
Josip Zidar, Dunajska cesta.

Gostilničarji, pozor!

Prima ogrske in dom. SALAME, polnomasten trapistovski SIR kakor tudi POLEMENDOLEC prve vrste nudi I. Buzzolini delikatesna na trgovini in ZAJUTRKOVALNICA. LJUBLJANA, Lingerjeva ulica. 4153

Enonadstr HIŠA

z vrtem in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodaja. - Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 4182

KUPIM VEČJI

BUKOV GOZD
za sečnjo. - Ponudbe pod »BUKOV GOZD« 4632 na upravo »Slovenca«.

Prometni zavod za premog d. d.

V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSKEH PREMGOVNIKOV vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvostni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. II.

Zahvala.

Za izraženo sožalje in sočutje povodom smrti našega nepozabnega soproga, očeta, brata in svaka, gospoda

Antona Kopača ml.

trgovca in posestnika

se tem potom vsem najsrčneje zahvaljujemo, posebno prečastiti duhovščini, slav. telovadnemu društvu »Sokol« v Zürich, požarni brambli iz Žirov in Dobručeve, Jugoslov. matici, cenj. pevskemu zboru za ginljive žalostinke na domu in na pokopališču.

Vsem prijateljem in znancem iz Škofje Loke in Logatca ter vsem darovateljem vencev in šopkov iskrena hvala.

Žiri, dne 13. avgusta 1924.

ŽALUJOČI OSTALI.

I. Velesejem

I. Paviljon

Izložba izdelkov
tovaren čevljev

Peter Kozina & Co.

Tržič

Prodaja na veliko in malo:
Ljubljana, Breg 20, Aleksandrova
cesta, Prešernova
ulica (Seljak), Zagreb, Račkova
ulica 3.

I. Velesejem

I. Paviljon

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg 6 v Ljubljani Mestni trg 6

Hranilne vloge in pa vloge na tekoči račun obrestuje po 8% ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. — Večje vloge z odpovednim rokom pa obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.